Arrest van het Hof van 9 december 1965[1]

Samenvatting

Dienstfout — Schade — Waarderingsmethoden — Rechterlijke controle (E.G.K.S.-Verdrag, art. 40)

Als, bij waardering van door een dienstfout veroorzaakte schade, moet worden uitgegaan van de situatie zoals die zonder de fout zou hebben bestaan, moet de Rechter, hoeveel bewijsmateriaal hij uiteraard behoort te verlangen, zich met een zo getrouw mogelijke benadering van die situatie — bij voorbeeld uitgaande van door vergelijking vastgestelde gemiddelden — tevreden stellen. Met toepassing van de in de economie gebruikelijke methoden van peiling is een aanvaardbare benaderende vaststelling van de geleden schade op grondslag van voldoende betrouwbare gegevens mogelijk.

In de gevoegde zaken :

1. No. 29-63 : SOCIÉTÉ ANONYME DES LAMINOIRS, HAUTS-FOURNEAUX, FORGES, FONDERIES ET USINES DE LA PROVIDENCE,

   gevestigd te Marchienne-au-Pont (België), ten deze vertegenwoordigd door M. Nokin, voorzitter van de raad van beheer;

2. No. 31-63 : SOCIÉTÉ ANONYME DE LA FABRIQUE DE FER DE MAUBEUGE,

   gevestigd te Louvroil (Nord), ten deze vertegenwoordigd door J.A. de Beco, president-directeur;

3. No. 36-63 : HAUTS-FOURNEAUX ET FORGES DE SAULNES ET GORCY (VOORHEEN RATY ET CIE), N.V.,

   gevestigd te Parijs (16e), ten deze vertegenwoordigd door R. Labbe, president-directeur;

1 — Procestaal : Frans.

4. No. 39-63 : ACIÉRIES ET FORGES DE FIRMINY, N.V.,

gevestigd te Parijs (9e), ten deze vertegenwoordigd door de vereffenaar M. Macaux;

5. No. 40-63 : SOCIÉTÉ DES ACIÉRIES DE POMPEY, N.V.,

gevestigd te Pompey (Meurthe-et-Moselle), ten deze vertegenwoordigd door R. de Gunzbourg, president-directeur;

6. No. 41-63 : SOCIÉTÉ ANONYME DE L'ACIÉRIE ET DES LAMINOIRS DE BEAUTOR,

gevestigd te Beautor (Aisne), ten deze vertegenwoordigd door G. Bureau, president-directeur;

7. No. 42-63 : SOCIÉTÉ DES HAUTS FOURNEAUX DE ROUEN, N.V.,

gevestigd te Parijs (9e), ten deze vertegenwoordigd door P. Celier, president-directeur;

8. No. 43-63 : SOCIÉTÉ DES USINES SAINT-JACQUES, N.V.,

gevestigd te Parijs (9e), ten deze vertegenwoordigd door A. Guillanton, president-directeur;

9. No. 44-63 : COMPAGNIE DES FORGES DE CHATILLON, COMMENTRY ET NEUVES-MAISONS, N.V.,

gevestigd te Parijs (9e), ten deze vertegenwoordigd door L. Bureau, plaatsvervangend president-directeur;

10. No. 45-63 : SOCIÉTÉ ANONYME H.K. PORTER-FRANCE,

gevestigd te Parijs (8e), ten deze vertegenwoordigd door J. Pillard, directeur-generaal en J. Versanel, secretaris-generaal;

11. No. 46-63 : UNION DES CONSOMMATEURS DE PRODUITS MÉTALLURGIQUES ET INDUSTRIELS, N.V.,

gevestigd te Parijs (8e), ten deze vertegenwoordigd door M. Petiet, president-directeur;

12. No. 47-63 : SOCIÉTÉ FIVES LILLE-CAIL, N.V.,

gevestigd te Parijs (8e), ten deze vertegenwoordigd door J. Thibault, president-directeur;

13. No. 50-63 : UNION SIDÉRURGIQUE DU NORD DE LA FRANCE „USINOR", N.V.,

gevestigd te Parijs (9e), ten deze vertegenwoordigd door M. Borgeaud, directeur-generaal;

14. No. 51-63 : SOCIÉTÉ D'EXPLOITATION DES FORGES D'HENNEBONT, N.V.,

gevestigd te Parijs (8e), ten deze vertegenwoordigd door F. Portal, president-directeur;

verzoeksters,

bijgestaan door Mr. J.P. Aron, advocaat bij het Gerechtshof te Parijs, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ten kantore van de Chambre syndicale de la sidérurgie française, 49, boulevard Joseph II,

tegen

DE HOGE AUTORITEIT VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAP VOOR KOLEN EN STAAL,

ten deze vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur Dr. I. Telchini als gemachtigde en voorts door A. de Laubadere, hoogleraar in de faculteit der rechtsgeleerdheid te Parijs als mede-gemachtigde,

verweester,

domicilie gekozen hebbende te haren kantore te Luxemburg, 2, place de Metz,

betreffende :

vorderingen tot vergoeding op grond van artikel 40 van het Verdrag tot oprichting van de E.G.K.S., van schade geleden als gevolg van een dienstfout, door de Gemeenschap begaan bij de bediening van het vereveningsmechanisme ten aanzien van ingevoerd en daarmede gelijkgesteld schroot;

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt :

Ch. L. Hammes, President,
L. Delvaux (Rapporteur), Kamerpresident,
A.M. Donner, A. Trabucchi en R. Lecourt, Rechters,
Advocaat-Generaal : M. Lagrange (tot 7 oktober 1964) en
K. Roemer (sedert 8 oktober 1964),
Griffier : A. Van Houtte,

het volgende

ARREST

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN

I — Overzicht van de feiten

Overwegende, dat de aan het geding ten grondslag liggende feiten als volgt kunnen worden samengevat :

Er zijn twee soorten schroot ten aanzien waarvan verevening is toegestaan : ingevoerd schroot, afkomstig uit derde-landen, en sloopschroot, afkomstig uit scheepssloperijen en dokken binnen de Gemeenschap.

Aangezien het vereveningsfonds voor ingevoerd schroot het verschil voor zijn rekening nam tussen de aankoopprijs voor schroot — dat wil zeggen hetzij de prijs betaald aan de leverancier in derde-landen, vermeerderd met de vracht voor vervoer ter zee, hetzij de prijs betaald aan het sloperijbedrijf — enerzijds en de vereveningsprijs anderzijds, was het voor de Gemeenschap van het grootste belang, dat het schroot op zo gunstig mogelijke voorwaarden werd betrokken en dat derhalve sloopschroot werd gekocht. De behoeften van de in de nabijheid van de sloperijen gelegen ijzerverwerkende industrieën waren geringer dan die, waarin de af te zetten hoeveelheden schroot konden voorzien. Voor ijzerverwerkende bedrijven die, zoals dat van verzoeksters, dichter bij de invoerhavens dan bij de schrootproducerende sloperijen waren gelegen, kon de mogelijkheid sloopschroot te betrekken slechts interessant zijn, voor zoveel de prijs bij aankomst op het bedrijf niet hoger lag dan die voor ingevoerd schroot. Ten einde sloopschroot te kunnen afzetten bij niet in de nabijheid van de sloperijen gelegen ijzerverwerkende industrieën, heeft het Gemeenschappelijk Bureau van Schrootverbruikers zich verbonden bedoelde ondernemingen schadeloos te stellen voor

wat betreft het verschil tussen de kosten van vervoer van sloopschroot van de sloperij naar de fabriek enerzijds en de kosten van vervoer van ingevoerd schroot van de normale invoerhavens naar de fabriek anderzijds, welk verschil kortweg „de vrachtpariteit" wordt genoemd. Verzoeksters stellen, dat de door het Gemeenschappelijk Bureau van schrootverbruikers beloofde betalingen volledig zijn geëffectueerd.

De Hoge Autoriteit meende verzoeksters niet in het genot van de aldus verkregen voordelen te mogen laten en heeft hun rekeningen voor de uit dezen hoofde ontvangen bedragen belast in de bij brief d.d. 8 april 1963 te hunner kennis gebrachte afrekeningsstaat (bijlage 1 van de verzoekschriften).

De aldus ontstane nadelige situatie wijten verzoeksters aan een door de Hoge Autoriteit begane dienstfout, daarin bestaande, dat de Hoge Autoriteit onvoldoende toezicht heeft gehouden op de bediening van het vereveningsmechanisme. Dat de Hoge Autoriteit ten deze aansprakelijk is, blijkt volgens verzoeksters uit 's Hofs arrest d.d. 15 december 1961 in de gevoegde zaken 19-60, 21-60, 2-61 en 3-61 : Fives Lille-Cail e.a. tegen de Hoge Autoriteit (*Jurisprudentie*, Deel VII, blz. 597 e.v.) waarin de feiten geheel gelijk lagen, en zij stellen dat zij derhalve slechts hebben aan te tonen, dat zij schade hebben geleden en hoeveel deze schade beloopt;

II — Conclusies van partijen

A — Overwegende dat *verzoeksters*, onder reserve van hun recht alsnog memories en contramemories in te dienen, nadere middelen op te werpen en verdere conclusies te nemen, concluderen, dat het den Hove behage :

„de Hoge Autoriteit wegens een bij de bediening van het schrootvereveningsmechanisme begane dienstfout te veroordelen om aan verzoeksters ten titel van schadevergoeding te betalen het bedrag van ... Franse frs (zie onderstaande tabel);
en voorts :
de Hoge Autoriteit in de proceskosten te veroordelen."

Zaak :	*Bij verzoekschrift gevorderd bedrag in nieuwe Franse frs*	*Bij repliek verbeterd bedrag in nieuwe Franse frs*
1. No. 29-63 : Providence	200.369,71	211.264,14
2. No. 31-63 : Maubeuge	3.713,58	2.895,21
3. No. 36-63 : Saulnes et Gorcy	40.071,86	33.911,28
4. No. 39-63 : Firminy	121.230,51	114.953,38
5. No. 40-63 : Pompey	10.828,40	10.125,16
6. No. 41-63 : Beautor	5.720,51	5.474,05
7. No. 42-63 : Rouen	84.605,79	23.827,85
8. No. 43-63 : St.-Jacques	3.609,18	3.359,75
9. No. 44-63 : Châtillon	134.562,46	129.739,39
10. No. 45-63 : Porter-France	5.819,81	5.318,34
11. No. 46-63 : Un. Consommateurs	4.917,16	4.704,05
12. No. 47-63 : Fives Lille-Cail	59.519,66	39.392,02
13. No. 50-63 : Usinor	211.432,55	218.802,62
14. No. 51-63 : Hennebont	28.810,32	9.940,01

B — Overwegende, dat *verweerster* concludeert als volgt :

„Op vorenstaande en nader te ontwikkelen en aan te vullen gronden concludeert de Hoge Autoriteit, dat het den Hove behage de door de 14 ondernemingen op 22 mei 1963 ter Griffie ingediende beroepen te verwerpen met alle rechtsgevolgen van dien, met name voor wat de toe te schatten salarissen en de te liquideren proceskosten betreft, c.q. voor wat alle verdere kosten betreft.";

III — Middelen en argumenten van partijen

Overwegende, dat de middelen en argumenten van partijen als volgt kunnen worden samengevat :

A — *Ten aanzien van de ontvankelijkheid*

Verweerster heeft niet uitdrukkelijk tot niet-ontvankelijkheid van de beroepen geconcludeerd.

1. Zij voert evenwel aan, dat verzoeksters in hun beroepen weliswaar hebben aangegeven met behulp van welke berekeningen zij het bedrag van de door hen geleden schade trachten te staven, maar dat zij — hoewel volgens hun verklaringen in staat het cijfermateriaal over te leggen, waarvan in vermelde berekeningen is uitgegaan — zulks niet hebben gedaan : aldus hebben verzoeksters in strijd gehandeld met de voorschriften van de artikelen 38 tot 42 van het Reglement voor de procesvoering.

Verzoeksters antwoorden, dat voor zoveel zij bepaalde bewijsstukken niet hebben overgelegd, er geen sprake van is, dat zij zulks met een vooropgezette bedoeling hebben nagelaten; het cijfermateriaal is namelijk voor iedere zaak weer geheel anders en met het bijeenbrengen van de talrijke verschillende stukken is zoveel tijd gemoeid, dat overlegging daarvan op de dag van de indiening der verzoekschriften ondoenlijk was. Zij voegen hieraan toe, dat de nodige bescheiden bij hun conclusie van repliek zijn gevoegd.

Verweerster repliceert, dat verzoeksters, die in het onderhavige geval geen gevaar liepen de beroepstermijn te overschrijden en derhalve geen bijzondere spoed behoefden te betrachten, voor de vertraging waarmede het bewijsaanbod is geschied geen enkele geldige motivering hebben aangevoerd en aldus hebben gehandeld in strijd met artikel 42, paragraaf 1, van het Reglement voor de procesvoering.

2. *Verweerster* doet bij repliek opmerken, dat verzoeksters in hun repliek ten aanzien van de beweerdelijk geleden schade een nieuwe wijze van berekening hebben toegepast, waarbij die schade gesteld wordt op het verschil tussen de kostprijs van het door hen aangekochte sloopschroot

en de kostprijs van eenzelfde hoeveelheid ingevoerd schroot. Zij waren tot deze andere wijze van berekening genoodzaakt, omdat verweerster als bezwaar naar voren had gebracht, dat de in de verzoekschriften gemaakte berekeningen ertoe leidden, dat verzoeksters juist weer het bedrag van de vrachtpariteit, dat door hen onrechtmatig was ontvangen en waarvan de Hoge Autoriteit terugbetaling had geëist, zouden vorderen.

Als gevolg van deze nieuwe wijze van berekening kon in het geheel niet meer worden gewerkt met de in de verzoekschriften geproduceerde schadecijfers en zijn negen van de drieëntwintig verzoeksters geraden geworden hun eis te laten varen, nu immers het kopen van schroot, wel verre van hen een nadeel te doen lijden, hun juist voordeel heeft opgeleverd. De bij repliek aangebrachte wijzigingen zijn geen eenvoudige, processueel geoorloofde, verbeteringen, maar maken van de in de verzoekschriften vervatte eis tot terugbetaling van de vrachtpariteit een eis tot schadevergoeding wegens geleden nadeel.

Verweerster concludeert, dat het toepassen van deze andere wijze van berekening tevens in strijd is met :

— paragraaf 1, van artikel 38 van het Reglement voor de procesvoering, volgens hetwelk het verzoekschrift het onderwerp van het geschil, een summiere uiteenzetting der aangevoerde middelen en de conclusies van verzoeker moet bevatten;
— paragraaf 2, van artikel 42 van genoemd Reglement, waarin het voordragen van nieuwe middelen in de loop van het geding wordt verboden, tenzij „dezelve rechtens of feitelijk steunen op gegevens, waarin eerst in de loop der schriftelijke behandeling is gebleken".

Verweerster beroept zich voorts op schending van paragraaf 1, van artikel 38 van het Reglement voor de procesvoering, volgens hetwelk het verzoekschrift de bewijsaanbiedingen moet bevatten. Als men de bij repliek gedane vorderingen niet als nieuw beschouwt moet volgens verweerster het verzoek dan ook niet-ontvankelijk worden geoordeeld, omdat de bij repliek gedane bewijsaanbiedingen er niet in voorkomen.

Het verzoekschrift bevat kennelijk noch het bewijs van — noch het bewijsaanbod ten aanzien van — nieuwe voor de berekening van belang zijnde factoren, zoals het bedrag van de overladingskosten.

Voorts spreken sommige verzoeksters bij repliek van andere invoerhavens dan die waarvan in hun verzoekschrift sprake was.

3. *Verweerster* vat haar argumenten ten aanzien van de ontvankelijkheid der ingestelde beroepen als volgt samen :

De ongenoegzaamheid van de in de verzoekschriften gedane bewijsaanbiedingen werd niet veroorzaakt door tijdgebrek, doch door een verandering van juridische argumentatie, die zelfs tot een wijziging van de bewijsaanbiedingen heeft geleid.

Volgens verweerster heeft men de keuze tussen twee oplossingen :

— hetzij de verzoeken niet-ontvankelijk te verklaren, nu zij, in strijd met artikel 38 van het Reglement voor de procesvoering, noch de bewijsaanbiedingen noch de middelen en conclusies bevatten; in dit geval zou het Hof, naar de mening van verweerster, slechts in lijn blijven van het arrest van 15 december 1961 (gevoegde zaken 19-60, 21-60, 2-61 en 3-61, Fives Lille-Cail e.a. tegen de Hoge Autoriteit, *Jurisprudentie*, Deel VII, blz. 622 en 623);
— dan wel de bij repliek, en al zo tardief geïntroduceerde, nieuwe rechtsgronden niet-ontvankelijk te verklaren; in dit geval zou men zich slechts behoeven te houden aan het stelsel, waarvan in de verzoekschriften is uitgegaan en aan de bewijzen of bewijsaanbiedingen, daarin vervat.

B — *Ten principale*

Ingevolge artikel 40 van het Verdrag moet voor de toekenning van een geldelijke schadevergoeding ten laste van de Gemeenschap aan drie voorwaarden zijn voldaan :

— er moet door de Gemeenschap een dienstfout begaan zijn;
— er moet schade veroorzaakt zijn bij de uitvoering van het Verdrag;
— er moet tussen fout en schade oorzakelijk verband bestaan.

1. Wat betreft de door de Gemeenschap begane dienstfout

Verzoeksters voeren aan, dat het doen van beloften met betrekking tot — en het verrichten van betalingen ten belope van — de marktpariteit, waarvan zij de afname van de hierbedoelde ladingen sloopschroot afhankelijk hebben gesteld, een dienstfout oplevert, bestaande in onvoldoende toezicht op de bediening van het vereveningsmechanisme. De dienstfout heeft het Hof uitdrukkelijk aanwezig geacht in zijn arrest van 15 december 1961 in de gevoegde zaken 19-60, 21-60, 2-61 en 3-61, Fives Lille-Cail e.a. tegen de Hoge Autoriteit (*Jurisprudentie*, Deel VII, blz. 597 e.v.), waarin de feiten geheel gelijk lagen als in casu het geval is.

Verweerster antwoord, dat de door verzoeksters beweerdelijk geleden schade — aangenomen al dat die zou zijn komen vast te staan — niet van zodanige aard is, dat zij daaraan recht op vergoeding zouden kunnen ontlenen.

1. De Hoge Autoriteit heeft geen dienstfout begaan waaraan een recht op schadevergoeding kan worden ontleend

Verweerster merkt allereerst op, dat rechtsbeslissingen geen „algemene dispositiën" zijn en dat de vraag, of termen tot toekenning van schadevergoeding aanwezig zijn, van geval tot geval, in concreto, moet worden beoordeeld.

Weliswaar vallen bij vergelijking van de bij arrest van 15 december 1961 berechte casuspositie en de onderhavige beroepen analogieën aan te wijzen en heeft het Hof in voormeld arrest geoordeeld, dat de Hoge Autoriteit een fout had begaan, bestaande in onvoldoende toezicht met op de bediening van het vereveningsmechanisme belaste instellingen. Maar het Hof ging er daarbij van uit, dat het achterwege laten van voldoende toezicht in dat geval te zwaarder moest worden aangerekend, omdat de toezegging, dat de vrachtpariteit zou worden toegekend, gegeven was op een tijdstip, waarop de Hoge Autoriteit zich niet beperkte tot werkzaamheden van controlerende aard, maar (bij beschikking 13-58) het beheer van het vereveningsmechanisme weer aan zich had getrokken. Aangezien het in de onderhavige gedingen gaat over aan de beschikking 13-58 voorafgegane feiten, kan men de vraag niet langer als definitief beantwoord beschouwen en levert voormeld arrest zelfs niet een precedent op, waaraan men slechts zou behoeven te refereren. Nu het Hof in voormeld arrest oordeelde, dat „de Hoge Autoriteit reeds omdat zij aan de vereveningsinstelling haar goedkeuring heeft gehecht dit stelsel diende te controleren" impliceert zulks derhalve niet noodzakerlijkerwijs, dat iedere bij de uitoefening van het toezicht begane tekortkoming — van welke aard ook en wanneer ook begaan — naar 's Hofs mening reeds voldoende grond zou opleveren om de Hoge Autoriteit aansprakelijk te stellen. Slechts het niet voldoen aan de plicht tot het betrachten van een normale mate van zorgvuldigheid kan aansprakelijkheid van de Hoge Autoriteit medebrengen. Verweerster brengt in dit verband in herinnering, dat het Hof in zijn arrest van 4 april 1960 in de zaken 4 tot 13-59 betreffende Mannesmann e.a. tegen de Hoge Autoriteit er op wees, dat „het steeds mogelijk is, dat bij de toepassing van de verevening, waaraan de talrijke schrootverbruikende ondernemingen van de zes landen van de Gemeenschap verplicht zijn onderworpen, vergissingen optreden bij de uitbetaling van vereveningsbedragen" (*Jurisprudentie*, Deel VI/1, blz. 286).

Verzoeksters repliceren, dat zij met hun beroep op het arrest van 15 december 1961 niet hebben willen zeggen, dat daaraan met betrekking tot de thans aan de orde zijnde gedingen gezag van gewijsde zou toekomen. Wèl stellen zij, dat dit arrest een precedent schept en dat men reeds bij lezing van verscheidene overwegingen tot de slotsom moet komen, dat het Hof bepaaldelijk heeft gedoeld op gedragingen en tekortkomingen van de Hoge Autoriteit met betrekking tot feiten, die zich vóór de beschikking 13-58 hebben voorgedaan. In voormeld arrest wordt melding gemaakt van het bedrag van de aan Franse ondernemingen ter zake van de vrachtpariteit gedane betalingen, te weten 349.021 dollars, welk cijfer overeenkomt met het geldelijk belang van de zaken, die thans in geding zijn — en het arrest verwijst naar de beschikkingen 22-54 en 14-55, hetgeen toch wel bewijst, dat de feiten waarop in het arrest gedoeld wordt, tot het voor de beschikking 13-58 gelegen tijdvak behoren. Wat betreft de ernst van de door de Hoge Autoriteit begane fout : deze blijkt uit het aantal contracten waarin

compensatie van de vrachtpariteit was voorzien en het totaal der uit dien hoofde toegekende bedragen en wordt nog onderstreept door de gestrengheid, waarmede in het arrest van 15 december 1961 de door de Hoge Autoriteit gedurende het tijdvak vóór de beschikking 13-58 gevolgde gedragslijn wordt afgekeurd.

Verweerster antwoordt, dat wanneer het gaat om zaken als de onderhavige, die zich afspelen in een vóór de beschikking 13-58 gelegen tijdvak, het Hof opnieuw zal moeten nagaan, of door de Hoge Autoriteit fouten zijn begaan op grond waarvan zij aansprakelijk kan worden gesteld.

2. Toekenning van een recht op schadevergoeding stuit af op een onoverkomelijk bezwaar van juridische aard

Verweerster zet uiteen, dat het Hof bij arrest van 22 maart 1961 in de gevoegde zaken 42 en 49-59 „Snupat" tegen de Hoge Autoriteit (*Jurisprudentie*, Deel VII, blz. 103 e.v.) oordeelde dat de Hoge Autoriteit, als zij, zónder het zelfs te bemerken, het recht, ten voordele van bepaalde ondernemingen, onjuist heeft toegepast — het ging in casu om onwettige vrijstellingen van de vereveningsheffing — moet worden veroordeeld zulks op kosten van degene die daarvan voorlopig voordeel ondervonden, te herstellen en derhalve — zelfs met terugwerkende kracht — de desbetreffende beheershandelingen moet intrekken. Hoe zou de Hoge Autoriteit dan, als zijzelf haar misslag wèl bemerkt en die eigener beweging herstelt, kunnen worden veroordeeld om de gevolgen van dit herstel weer ongedaan te maken door juist die bedragen welker terugbetaling door de ondernemingen bedoeld herstel zou teweegbrengen, weer aan betrokkenen te doen toekomen? Want tot dit paradoxale, sterker nog : absurde, resultaat zou de vordering van verzoeksters leiden. Wil men dus aan herstel van die fouten — herstel, waartoe de Hoge Autoriteit verplicht is — niet alle effect ontnemen, dan kan van toekenning van een recht op schadevergoeding als gevorderd geen sprake zijn.

In de gevoegde zaken 19-60, 21-60, 2-61 en 3-61 (Fives Lille-Cail e. a. tegen de Hoge Autoriteit) heeft de Hoge Autoriteit aangevoerd, dat terugbetaling van de vrachtpariteit indruist tegen grondbeginselen van het E.G.K.S.-Verdrag, te weten : toegang — op voet van gelijkheid — tot de produktiebronnen en non-discriminatie, beginselen, die eerbiediging van natuurlijke verschillen in aardrijkskundig opzicht impliceren. Bij het in deze zaken gewezen arrest van 15 december 1961 heeft het Hof gezinspeeld op de „waarde van voormeld betoog" (*Jurisprudentie*, Deel VII, blz. 626) en de Advocaat-Generaal heeft er in zijn conclusies (*Jurisprudentie*, Deel VII, 639) zijn instemming mede betuigd. Verzoeksters — en onder hen twee van de vier ondernemingen, die de beroepen 19-60, 21-60, 2-61 en 3-61 indienden — hebben het arrest van het Hof in vorenomschreven zin uitgelegd, immers zij beperken

er zich thans toe zich op een dienstfout te beroepen : de terugbetalingen van de vrachtpariteit waren dus blijkbaar onwettig en de Hoge Autoriteit had dan ook de plicht restitutie ervan te eisen.

Verzoeksters repliceren, dat reeds de terminologie van artikel 40 van het Verdrag verweersters betoog weerspreekt. Volgens de tekst van dit artikel geeft iedere begane fout aanspraak op geldelijke vergoeding, maar moet de vergoeding in verband worden gebracht met de geleden schade en niet met de elementen van het schadeveroorzakend feit. Weliswaar moet het bestaan van oorzakelijk verband tussen de fout enerzijds en de te herstellen schade anderzijds worden vastgesteld, maar daarnevens behoeft er niet noodzakelijkerwijs óók wat de cijfers ten aanzien van fout en schade betreft overeenstemming te bestaan. De schadevergoeding kan evenveel als — dan wel meer of minder bedragen dan — het bedrag waartoe men bij berekening op grondslag van de tot de fout betrekkelijke gegevens komt. Men kan trouwens zeer wel vergissingen of onregelmatigheden begaan, verzuimen plegen, enzovoort, die niet in cijfers kunnen worden uitgedrukt, doch niettemin een geldelijke vergoeding rechtvaardigen.

Verzoeksters voegen hieraan, ter ondersteuning van hun beschouwingen, nog toe, dat het er in de beroepen — anders dan verweerster stelt — niet bepaaldelijk om gaat, dat zij in het genot van de vrachtpariteit willen worden gesteld; het gaat verzoeksters maar om één ding : verplicht als zij zijn om te blijven binnen de in de laatste rechtsoverwegingen van het arrest van 15 december 1961 aangegeven grenzen, moeten zij — ter overlegging aan het Hof — al het studiemateriaal bijeenbrengen, dat op de te beantwoorden vraag betrekking heeft. Indien in de loop van de instructie voor het Hof in de voor begroting van de geleden schade te gebruiken gegevens verbeteringen moeten worden aangebracht, zullen verzoeksters vanzelfsprekend het alsdan nodige zullen verrichten; het bedrag van de schadeloosstellingen zal dan een ander kunnen zijn dan de bedragen van de vrachtpariteit zoals die in de ingediende verzoekschriften voorkomen. Dat verzoeksters dit standpunt innemen is wel het beste bewijs, dat zij met hun vorderingen niet bepaaldelijk terugbetaling van de pariteit beogen.

2. Ten aanzien van het bestaan en het bedrag van de schade

1. Het bestaan van schade

Verzoeksters voeren aan, dat zij gedurende het tijdvak, waarin zij in het genot van de vrachtpariteit waren, aan ingevoerd schroot de voorkeur hadden mogen geven boven sloopschroot. Zij stellen vervolgens, dat zij zónder toekenning van vrachtpariteit stellig hun keus zouden hebben bepaald op ingevoerd schroot, want zij zijn er steeds vóór alles op bedacht geweest het schroot tegen een zo voordelig mogelijke kostprijs te betrekken.

Tot staving van hun beweringen trachten zij aan te tonen, dat zij over de voor hun bedrijfsvoering nodige produktiemiddelen zouden hebben kunnen beschikken doordat er :

a) voldoende schroot uit derde-landen, vooral uit de Verenigde Staten, te verkrijgen was;

b) voldoende vracht beschikbaar was;

c) in de normale invoerhavens voldoende haveninstallaties en overladingswerktuigen aanwezig waren;

d) (voor wat de Franse ondernemingen betreft) : over voldoende deviezen kon worden beschikt.

ad a. Verzoeksters willen met de door hen geproduceerde cijfers aantonen, dat de schrootvoorraden van 1954 tot 1958 waren gestegen, dat het sloopschroot met betrekking waartoe de vrachtpariteit was toegepast, in scheepstonnen uitgedrukt, slechts 2,2% bedraagt van het schroot betrokken uit derde-landen en dat levering van de 2,2% extra geen mogelijkheid zou hebben opgeleverd.

ad b. Verzoeksters leggen een 30 december 1962 gedagtekende verklaring van de S.I.T.A.M. over (no. 1 van de alle verzoekschriften gezamenlijk betreffende bijlagen), op grond waarvan zij concluderen tot de mogelijkheid van bevrachting voor 160.000 ton invoerschroot extra voor de Franse ondernemingen gezamenlijk.

ad c. Verzoeksters leggen de verklaringen van de desbetreffende havenmeesters over (nos. 8 tot 19 van voornoemde bijlagen).

ad d. Verzoeksters beroepen er zich op, dat iedere ton ingevoerd schroot een ton sloopschroot voor export zou hebben vrijgemaakt, waardoor voor een gelijke waarde aan deviezen het land zou binnenkomen.

Verweerster antwoordt hierop als volgt :

a) Het argument van de groei der voorraden gaat niet op, immers ten aanzien van het aantal tonnen opgeslagen schroot moet de meerdere of mindere snelheid, waarmede de voorziene afname voor verbruiksdoeleinden plaatsvindt, in aanmerking worden genomen : neemt deze toe, dan kan ook een dienovereenkomstige groei van de voorraden niet uitblijven.

b) Zelfs al waren de voorraden in te voeren schroot, globaal genomen, voldoende geweest (zoals verzoeksters stellen), dan zouden verzoeksters nog niet vrijelijk hebben mogen kiezen tussen sloopschroot en ingevoerd schroot. Verweerster haalt in dit verband aan de conclusie van de Advocaat-Generaal Roemer in de gevoegde zaken 19-60, 20-60, 2-61 en 3-61, Five Lille-Cail e.a. tegen de Hoge Autoriteit.

> „Het Fonds te Brussel, en later de Hoge Autoriteit, konden bepalen welke hoeveelheden schroot tot de verevening zouden worden toegelaten; zij beschikten daardoor over een hulpmiddel ten dienste van haar beleid. In het bijzonder konden zij, om de vereveningheffing zo laag mogelijk te

houden, bij de verevening aan het scheepsschroot een bevoorrechte positie toekennen. Zij waren slechts gehouden, zorg te dragen, dat bij de verdeling van het scheepsschroot geen discriminaties plaatsvonden." (*Jurisprudentie*, Deel VII, blz. 639).

Het feit, dat er, voorzoveel invoerschroot betreft, voldoende bevoorradingsmogelijkheid aanwezig was, wil dus nog geenszins zeggen, dat een willekeurige onderneming op een bepaald ogenblik vrijelijk haar keus op ingevoerd schroot had mogen bepalen en derhalve het haar aangeboden contract betreffende sloopschroot had mogen weigeren. Men komt er als vanzelf toe om, ter staving van deze opmerking, het geval te releveren van zekere Italiaanse ondernemingen die rechtstreeks, met voorbijgaan van het Gemeenschappelijk Bureau van Schrootverbruikers, ingevoerd schroot hadden gekocht maar die vervolgens hun verzoek om betaling van het vereveningsbedrag zagen afgewezen, waarbij zij zich ook hebben moeten neerleggen.

Het zou dus volledig onjuist zijn te denken, dat de ondernemingen de vrije keus hadden. Overigens was het ook zo, dat het aantal tonnen ingevoerd schroot, hetwelk voor verevening in aanmerking werd gebracht, voor ieder afzonderlijk tijdvak werd vastgesteld met inachtneming van maximum grenzen, die niet mochten worden overschreden.

Omdat verzoeksters geenszins met zekerheid mochten aannemen, dat zij in plaats van het hun aangeboden sloopschroot ingevoerd schroot konden verkrijgen is, zo luidt de conclusie van verweerster, reeds het bestaan van de beweerde schade niet vastgesteld.

c) De te dien aanzien bestaande onzekerheid adstrueert verweerster nog door er de aandacht op te vestigen, dat invoer van schroot risico's medebrengt, die zich bij de aankoop van sloopschroot niet voordoen.

Zij wijst op de noodzaak over te gaan tot het openen van onherroepelijk krediet, op het bezwaar van mogelijke geschillen met buitenlandse leveranciers en conflicten met de reders en op de mogelijkheid, dat ter zake van de lossing overliggeld moet worden betaald.

Zij voert ten slotte aan, dat van schepen afkomstig sloopschroot altijd als van betere kwaliteit is beschouwd dan ingevoerd schroot, dat kopers dikwijls voor onaangename verrassingen heeft geplaatst.

Verzoeksters antwoorden als volgt :

a) Wat de voorraden betreft houden zij vol, dat uit de door de Hoge Autoriteit gepubliceerde stukken — en vooral uit het 10e Algemene Verslag — volgt, dat de behoeften aan invoerschroot steeds ruimschoots gedekt zijn geweest. Het door verzoeksters verbruikte sloopschroot bedroeg 30 à 40.000 ton per jaar ofwel slechts 1 à 2% van de totale invoer; vervanging ervan door ingevoerd schroot zou derhalve nimmer tot moeilijkheden aanleiding hebben gegeven.

b) Verweerster heeft uit de speciale volmachten van de Brusselse instellingen een argument willen putten voor de stelling, dat het

niet zeker is dat schade is geleden, maar deze stelling is feitelijk en rechtens ongegrond. In feite werden de Brusselse instellingen regelmatig door hun regionale bureaux (in Duitsland, Frankrijk, enzovoort) in ronde cijfers ingelicht aangaande de in de verschillende landen bestaande behoeften. Ten aanzien van de produktiemiddelen stelde het Gemeenschappelijk Bureau van Schrootverbruikers op grondslag van haar periodieke onderzoekingen op de grote markten in de produktiegebieden (Verenigde Staten, Noord-Afrika, enzovoort) de algemene begroting van de door haar op de verschillende markten te verrichten aankopen op en onderwierp die aan de goedkeuring van het vereveningsfonds. Al deze werkzaamheden werden, dat spreekt vanzelf, onder toezicht van de Hoge Autoriteit verricht. Het beschikbaar aantal tonnen schroot werd vervolgens globaal aan de verschillende landen toegewezen; voor verdeling ervan werd per land gezorgd door het regionaal bureau in overeenstemming met de bij de verschillende ondernemingen gebleken behoeften. Er is daarbij tussen geen enkele onderneming en de Brusselse instelling ooit enige moeilijkheid gerezen. De bij de ondernemingen gebleken behoeften, konden in het verleden steeds door de met de leveranciers afgesloten contracten worden gedekt en de vraag, of van hoger hand — door toewijzing ambtshalve — moest worden opgetreden, kwam dus nimmer aan de orde. Trouwens, zolang niet volgens de bij artikel 59 van het Verdrag imperatief voorgeschreven procedure een verklaring nopens het bestaan van een toestand van ernstige schaarste was afgegeven, was zulks rechtens ook niet mogelijk. Men weet hoe weinig haast de Hoge Autoriteit steeds aan den dag gelegd heeft bij het te baat nemen van deze uitzonderingsmaatregelen of het nu gaat om steenkool, om schroot, om ijzer of anderszins. Voor de schrootsector behoefde het probleem niet te worden gesteld, nu daar behoeften en produktiemiddelen elkaar steeds in evenwicht hielden.

Bij de Italiaanse ondernemingen waaraan verevening werd geweigerd ging het om directe — met voorbijgaan van het Gemeenschappelijk Bureau van Schrootverbruikers door de fabrieken gedane aankopen — aankopen waarbij derhalve werd gehandeld in kennelijke strijd met de fundamentele regels van het vereveningsstelsel, ingevolge welke aankopen buiten de Gemeenschap uitsluitend mogen worden verricht door de Brusselse instellingen onder toezicht van de Hoge Autoriteit. Het door verweerster aangehaalde voorbeeld heeft derhalve niets van doen met het speciale probleem, waarom het hier gaat.

c) De moeilijkheden met betrekking tot de kwaliteit van het ingevoerd schroot, waarop verweerster zinspeelt, hebben speciaal betrekking op schroot van niet-Amerikaanse herkomst; de leveringen van de U.S.A. — over 1955 tot 1958 76% van het totaal ontvangen schroot — betroffen voor een groot gedeelte van schroot van eerste kwaliteit — en de hogere prijs die daarvoor moet worden betaald heeft nimmer tot geschillen aanleiding gegeven.

Met betrekking tot de overige door verweerster vermelde risico's merken verzoeksters op, dat een goederenstroom, die aan zoveel risico's

is blootgesteld, in het kader van de behoeftenvoorziening van de Gemeenschap als geheel een zeer onbelangrijke plaats had moeten innemen; de leveranties van ingevoerd schroot zijn echter van 2,6 miljoen ton in 1955 gestegen tot 3,9 miljoen ton in 1959.

Verweerster antwoordt, dat het, als men zich op schade wil beroepen, niet voldoende is aan te voeren, dat men, toen men sloopschroot kocht, wellicht goedkoper ingevoerd schroot had kunnen betrekken, maar dat men daarenboven zal moeten bewijzen :

a) dat men toen ook geen schroot op de *binnenmarkt* heeft gekocht tegen prijzen — levering fabriek — die evenhoog lagen als — of hoger waren dan — die voor het litigieuze scheepssloopschroot;

b) dat men geen ander met het schroot in kwestie *gelijkgesteld* schroot heeft gekocht, afkomstig van plaatsen ten minste even ver van de fabriek gelegen als die, waar vorenbedoeld sloopschroot vandaan komt;

c) dat men geen ander *van schepen afkomstig* sloopschroot heeft gekocht, afkomstig van plaatsen ten minste even ver van de fabriek gelegen als die, waar bedoeld sloopschroot vandaan komt;

d) dat men in *werkelijkheid* geen *ingevoerd* schroot heeft gekocht tegen prijzen — levering fabriek — die na verevening even hoog zijn als of wel hoger zijn dan die van het litigieuze sloopschroot;

e) dat men — nu men zich immers aanvankelijk op een verschil in transportkosten beriep — geen ingevoerd schroot gekocht heeft, waarvan levering heeft plaatsgevonden *in dezelfde havens* als die waar bedoeld sloopschroot vandaan komt.

ad a. Ter nadere verklaring moet er hier op worden gewezen, dat verweerster er in haar dupliek (blz. 39) aan herinnerde, dat de vereveningsprijs was berekend op grondslag van de in de maand van levering in werkelijkheid *op de binnenmarkt berekende* prijzen.

Verweerster vestigt er de aandacht op, dat zij in het bezit is van verklaringen nopens de *gemiddelde* prijs van al het maandelijks door ieder der verzoeksters op de binnenmarkt gekocht schroot (levering fabriek). Deze verklaringen, in de desbetreffende fabrieken gecontroleerd door de maatschappij Fiduciaire Suisse, hebben gediend tot vaststelling van de vereveningsprijs.

In de bijlagen bij de memorie van dupliek genummerd nos. 3 (Providence), 17 (Firminy), 22 (Beautor), 25 (Rouen), 31 (Châtillon) en 44 (Usinor) vergelijkt verweerster de kosten bij levering fabriek van op de binnenmarkt gekocht schroot en die van op hetzelfde tijdstip door verzoeksters gekocht sloopschroot (zonder betaling van vrachtpariteit) : volgens deze becijfering zijn de kosten van het litigieuze scheepsschroot lager dan — onderscheidenlijk (zulks alleen in het geval van verzoekster no. 41-63 Aciérie de Beautor) gelijk aan — de kosten van op de binnenmarkt gekocht schroot. Verweerster doet opmerken dat de *gemiddelde* prijs voor op de binnenmarkt gekocht schroot, waartoe zij komt, belangrijk lager kan zijn dan die van de aankopen op de meest

ongunstige condities. Zij merkt nog op, dat zij door tijdsgebrek haar vergelijkend onderzoek niet mede heeft kunnen uitstrekken tot het geval, dat voor schroot op de binnenmarkt meer is betaald dan voor sloopschroot, waarbij echter het prijsverschil geringer was dan het bedrag van de gevorderde schade.

ad b. Verweerster vestigt er de aandacht op, dat verzoeksters Amerikaans dumpschroot hebben gekocht zonder ten aanzien van de vrachtkosten ook maar het minste bezwaar te maken, terwijl die vrachtkosten toch even hoog waren als die van het litigieuze sloopschroot.

ad c. Verweerster merkt op, dat verzoekster no. 51-63 (Forges d'Hennebont) zonder te vragen in het genot van de vrachtpariteit te worden gesteld van februari 1955 tot december 1958 maandelijks — geen enkele maand uitgezonderd — aanmerkelijke hoeveelheden sloopschroot heeft aanvaard, afkomstig van dezelfde werven als die, welke het litigieuze sloopschroot hebben geleverd.

ad d. Verweerster doet zeggen, dat volgens bijlagen 83 en 105 bij repliek verzoeksters zelf toegeven invoerschroot te hebben gekocht tegen hogere kosten (levering fabriek) dan die van het litigieuze sloopschroot.

ad e. Verweerster voert aan (bijlage 50 bij dupliek), dat verzoekster no. 51-63 (Forges d'Hennebont) het door haar in 1956 aangekocht ingevoerd schroot uit precies dezefde havens heeft betrokken als die uit welke het litigieuze sloopschroot afkomstig was.

2. Het bedrag der schade

Verzoeksters becijferen het verschil tussen de prijs van het gekocht sloopschroot (zonder rekening te houden met de vrachtpariteit) en de prijs van eenzelfde hoeveelheid ingevoerd schroot, uitgaande van de veronderstelling, dat deze in hetzelfde tijdvak zou zijn ontvangen. Volgens hen bewijst dit verschil het bestaan van de schade en geeft het tevens het beloop ervan aan; dit prijsverschil komt immers neer op de extra last, die uiteindelijk op verzoeksters is gelegd.

a) De kostprijs van in de haven van aankomst uit het schip afgenomen *invoerschroot* is gelijk aan de vereveningsprijs, vermeerderd met de kosten van overlading van schip op wagon of aken en de kosten van de normale invoerhaven tot de fabriek. De kosten van overlading worden geschat op 2 dollar per ton, men zie beschikking 18-60.

De kostprijs van in het dok op wagon of aak geladen sloopschroot is gelijk aan dezelfde vereveningsprijs plus 2 dollar (om rekening te houden met de afwezigheid van overladingskosten) en de kosten van vervoer van het dok naar de fabriek.

Het verschil tussen de kostprijs van sloopschroot en die van invoerschroot is dus gelijk aan het verschil tussen de kosten van vervoer van sloopschroot van het dok tot aan de fabriek enerzijds en het geschatte bedrag van de vervoerkosten van ingevoerd schroot vanaf de normale invoerhaven tot aan de fabriek — in aanmerking genomen de telkens van kracht zijnde vervoertarieven — anderzijds.

Verzoeksters passen deze wijze van berekening toe op elk van de onderhavige gevallen en geven dan ieder een becijfering van de kosten van vervoer van het litigieuze sloopschroot, waarvan wordt afgetrokken het geschatte bedrag van de kosten van vervoer van eenzelfde hoeveelheid ingevoerd schroot vanaf de normale invoerhaven tot de fabriek (in aanmerking nemende de tijdens levering van het litigieuze schroot telkens van kracht zijnde vervoertarieven) : het verschil is volgens verzoeksters het bedrag van de geleden schade.

Zaak	*1* *Hoeveelheid aangekocht sloopschroot*	*2* *Kosten van vervoer van dok naar fabriek (NF)*	*3* *Kosten van vervoer van de normale invoerhaven naar de fabriek (NF)*	*4* *Bedrag van de geleden schade (NF) kolom 2 minus kolom 3*
1. No. 29-63 : Providence	11.108	285.652,15	85.282,44	200.369,71
2. No. 31-63 : Maubeuge	174	4.687,42	973,84	3.713,58
3. No. 36-63 : Saulnes et Gorcy	3.160	104.095,81	64.023,95	40.071,86
4. No. 39-63 : Firminy	7.172	159.389,32	38.158,81	121.230,51
5. No. 40-63 : Pompey	590	17.950,37	7.121,97	10.828,40
6. No. 41-63 : Beautor	542	9.229,90	3.509,39	5.720,51
7. No. 42-63 : Rouen	6.265	89.554,70	4.948,91	84.605,79
8. No. 43-63 : St.-Jacques	1.738	56.274,91	52.665,73	3.609,18
9. No. 44-63 : Châtillon	6.857	165.951,22	31.388,76	134.562,46
10. No. 45-63 : Porter-France	770	17.519,45	11.699,64	5.819,81
11. No. 46-63 : Union Consommateurs	246	7.839,08	2.921,92	4.917,16
12. No. 47-63 : Fives Lille-Cail	5.075	121.742,06	62.222,40	59.519,66
13. No. 50-63 : Usinor	13.905	355.647,47	144.214,92	211.432,55
14. No. 51-63 : Hennebont	3.146	44.728,85	15.918,53	28.810,32

b) Verzoeksters stellen, dat zij in staat zijn tot overlegging van alle bewijsstukken met betrekking tot de hiervoor genoemde factoren, te weten :

— de aan de bestellingen van sloopschroot telkens voorafgegane toezeggingen van het Gemeenschappelijk Bureau van schrootverbruikers;

— de documenten betreffende bestelling en aflevering van de hoeveelheden sloopschroot, waarover het in de beroepen gaat;

— de afrekening door het vereveningsfonds — door tussenkomst van de Vereniging van Schrootverbruikers — van de geldsbedragen waartoe het Gemeenschappelijk Bureau voor Schrootverbruikers zich had verbonden;

— de door verzoeksters ter zake van het vervoer van de litigieuze hoeveelheden schroot van de dokken naar de fabriek betaalde kosten;

— de kosten, die ten laste van verzoeksters zouden zijn gekomen ter zake van het vervoer van de invoerhavens naar de fabriek van een hoeveelheid invoerschroot overeenkomend met de litigieuze hoeveelheid sloopschroot (ieder der verzoeksters wijst daarbij als

normale invoerhaven aan de haven of havens, vanwaar zij het invoerschroot in het tijdvak, waarin de verevening werd toegepast, hebben ontvangen) en voorts de wijze van vervoer (per rail of te water), gebezigd voor verdere verzending naar de fabrieken.

c) Verzoeksters concluderen dat voormelde bewijsstukken — die nog zullen worden aangevuld voor zoveel het Hof dat dienstig zal achten — volledig het bestaan van de schade aantonen in voege als bedoeld in het arrest van 15 december 1961 (Five Lille-Cail) en het bedrag daarvan nauwkeurig doen vaststaan.

Verweerster antwoordt als volgt op de in de verzoekschriften uiteengezette argumenten :

a) De becijfering van verzoeksters komt er op neer, dat de kostprijs van ingevoerd schroot (vereveningsprijs + 2 dollar voor kosten van overlading + kosten van vervoer van de haven naar de fabriek) wordt afgetrokken van de kostprijs van sloopschroot (vereveningsprijs — als voren — + 2 dollar + kosten van vervoer van dok naar fabriek) en aldus wordt als schadevergoeding weer precies het bedrag van de vrachtpariteit gevorderd. Welnu : bij arrest van 15 december 1961 (Five Lille-Cail) is uitdrukkelijk uitgesproken, dat gelijkstelling van de geleden schade met het bedrag van de toegezegde of betaalde vrachtpariteit niet toelaatbaar is (*Jurisprudentie*, Deel VII, blz. 626). Verzoeksters hebben derhalve allerminst aangetoond, dat het kopen van sloopschroot zonder vergoeding van vrachtpariteit voor hen duurder is geweest dan invoerschroot.

b) Bij vorenstaande becijferingen is uitgegaan van cijfermateriaal, waarvan de juistheid niet is aangetoond; welsiwaar hebben verzoeksters verklaard, dat zij de juistheid ervan kunnen aantonen, maar zij hebben zulks niet gedaan.

c) Verweerster voert aan, dat het vaste bedrag van 2 dollar, dat aan de kopers van invoerschroot ter zake van de kosten van overlading van schip op wagon of aak is toegekend, niet berust op een benaderende schatting van de kosten, maar niet anders is dan een schadeloosstelling, bedoeld om een deel van de kosten van overlading te dekken. Deze kosten minus het vaste bedrag van 2 dollar kwamen ten laste van de kopers van ingevoerd schroot, omdat met uitzondering van het tijdvak waarin de beschikking 34-56 gold — krachtens welke beschikking de vereveningsprijs berekend werd „levering wagon of aak" — de vereveningsprijs steeds is berekend levering c.i.f. haven van binnenkomst (dat wil zeggen levering aan boord van het vaartuig aan de kade in de invoerhaven).

Anders gezegd : verzoeksters hebben in hun berekening van de kosten van overlading van ingevoerd schroot een uniform bedrag van 2 dollar vermeld, terwijl zij de *werkelijke* kosten van overlading, verminderd met 2 dollar per ton (via verevening terug te ontvangen), hadden moeten opgeven.

Verweerster licht haar stelling toe met enkele voorbeelden ontleend aan haar stukken — stukken, die niet anders dan onvolledig kunnen zijn, nu de Brusselse instellingen de kosten van overlading slechts gedurende het tijdvak, waarin beschikking 34-56 (*Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*, 1956, blz. 382) gold, hebben betaald.

Aangezien in de hiervoor aangehaalde gevallen de niet via verevening terugontvangen kosten van lossing van ingevoerd schroot het totaal van de als vrachtpariteit gevorderde bedragen hebben gedekt — zij waren zelfs hoger dan deze bedragen — concludeert verweerster, dat hetzelfde het geval moet zijn geweest ten aanzien van de andere tijdvakken, waarover zij niet in het bezit is van de nodige stukken, omdat gedurende die tijdvakken de kosten van overlading door de verbruikers werden betaald.

Verweerster meent aldus in ieder geval de onjuistheid van de becijferingen van verzoeksters te hebben aangetoond.

Verzoeksters repliceren als volgt :

a) Wat betreft de *over te leggen stukken* voeren zij aan, dat de bijeen te brengen bescheiden zo talrijk waren en zo velerlei, dat zij ze onmogelijk op de dag van afzending der verzoekschriften reeds konden hebben verzameld. Zij delen mede, dat de nodige stukken bij hun conclusie van repliek zijn gevoegd.

b) Met betrekking tot de rol, die de *kosten van overlading* in de zeehavens ten deze behoren te spelen stellen zij, dat de kwestie van het vaste bedrag van 2 dollar veel ingewikkelder ligt dan volgens verweerster het geval is. Zij zien ervan af in te gaan op de vraag, of dat vaste bedrag van 2 dollar het karakter heeft van een schadeloosstelling, bedoeld om een deel van de kosten van overlading te dekken, dan wel of ten deze sprake is van een benaderende schatting van die kosten. Indien echter de met uitvoering van de verevening belaste instellingen, die aanvankelijk bij hun onderhandelingen met de ondernemingen alsook in al hun afrekeningen met het bedrag van 2 dollar hebben gewerkt, het er op wettige gronden voor mochten houden, dat dit bedrag ten naaste bij met het gemiddelde van de werkelijke kosten van overlading overeenkwam, dan willen zij er toch op wijzen, dat in dat geval de ondernemingen van hun kant zich slechts konden gedragen naar een buiten hen om, door de instellingen van de gemeenschap, gevestigde praktijk.

c) Verzoeksters merken op, dat zij naar aanleiding van de door verweerster naar voren gebrachte bedenkingen het probleem van een andere kant moesten benaderen. De Hoge Autoriteit meent, dat men bij vergelijking van de prijzen bij levering fabriek van het litigieuze sloopschroot en van ingevoerd schroot in plaats van met het vaste bedrag van 2 dollar met *het werkelijke bedrag van de kosten van overlading* moet werken. En zo komt de kwestie van de *keuze van de invoerhaven* aan de orde. Bij de in de verzoekschriften toegepaste wijze van berekening deed die keus niet ter zake, immers de vaste norm van 2 dollar werd uniform voor alle invoerhavens toegepast. Bij de *nieuwe wijze van bere-*

kening, die als gevolg van de door verzoeksters naar voren gebrachte bedenkingen nodig werd, moet men, wil de vergelijking opgaan, zich houden aan de haven, waarvan door ieder der verzoeksters in de meeste gevallen gebruik gemaakt wordt.

De bij de repliek gevoegde bijlagen bevatten alle gegevens, waarvan verzoeksters ter becijfering van hun schade volgens de nieuwe methode gebruik hebben gemaakt. Gewerkt is met de invoerhavens waaruit ieder der verzoeksters het grootste aantal tonnen invoerschroot heeft ontvangen (bijlagen 1 tot 22 bis van de memorie van repliek).

Op grond van de wijziging van de aanvankelijke berekeningen waartoe moest worden overgegaan in verband met het uitgaan van één enkele invoerhaven en de vervanging van het vaste bedrag van 2 dollar, waarmede in de verzoekschriften is gewerkt door het werkelijk bedrag van de kosten van overlading komt ieder der verzoeksters tot een nieuwe wijze van schadebepaling; ten aanzien van ieder hunner is het schadecijfer vermeld in de conclusies van de memorie van repliek (men zie hierboven, conclusies van partijen, onder A).

Als gevolg van genoemde wijzigingen van de aanvankelijke berekeningen, moesten 9 van de 23 verzoeksters tot de slotsom komen, dat het litigieuze sloopschroot van hen minder duur was geweest dan invoerschroot. Het feit, dat geen schade was geleden, heeft hen er ten slotte toe geleid hun vorderingen te laten varen.

Verweerster antwoordt dat verzoeksters bij hun pogen tot vaststelling van schade te komen een methode hebben gekozen, die subjectief, partijdig en onvolledig is. Bovendien vallen er in de berekeningen van verzoeksters een aantal fouten en omissies aan te wijzen. Verweerster verklaart, dat zij niet in staat is geweest alle berekeningen van alle verzoeksters te verbeteren (om zo te komen tot het stellig bewijs, dat in geen van de onderhavige gevallen schade is geleden), omdat zij slechts in het bezit is van een deel van de daartoe nodige bescheiden.

Zij stelt, dat de schade in geen enkel geval is bewezen; zij meent, dat alle verzoeksters hun sloopschroot hebben verkregen tegen prijzen — levering fabriek —, die gelijk waren aan — of lager dan — de gemiddelde prijs van hun schrootaankopen.

Verweerster geeft allereerst een algemene uiteenzetting. Zij heeft het voorts noodzakelijk geacht om ten aanzien van ieder der verzoeksters afzonderlijk een samenvatting van haar bezwaren te geven, immers ook de schade moet ten aanzien van ieder hunner afzonderlijk worden vastgesteld.

a) *Algemene kritiek op het betoog van verzoeksters*

1. *Keuze van de invoerhaven.* — Verweerster merkt allereerst op, dat met uitzondering van verzoekster 51-63, Forges d'Hennebont, alle verzoeksters in hun repliek tot schadevaststelling trachten te komen door uit te gaan van andere havens van die, welke hun door de Union des

consommateurs de ferraille de France ter gelegenheid van de afsluiting van de contracten waren voorgesteld, of wel zelfs andere havens dan die, waarvan in hun verzoekschriften sprake was.

In bijlagen 1 tot 22bis bij repliek kiezen verzoeksters een „belangrijkste invoerhaven". Verweerster betwist, dat men bij vaststelling van schade alleen van de belangrijkste invoerhaven — dat is bijna steeds de haven waar de kosten het laagst zijn — mag uitgaan. Zij voert aan, dat verzoeksters, als zij tot vaststelling van werkelijk geleden schade willen komen, slechts een vergelijking zouden mogen maken met het duurste destijds ontvangen schroot; op zijn minst genomen zouden zij het gemiddelde van de op hun invoer gevallen kosten tot uitgangspunt kunnen nemen, rekening houdende met *alle* havens, waarvan zij ingevoerd schroot hebben ontvangen. Verweerster wijst er ook op, dat verzoeksters dikwijls een haven kozen, waaruit zij in de loop van het jaar, waarin zij ter zake van de aankoop van sloopschroot schade zouden hebben geleden, in het geheel geen schroot hebben ontvangen (zie bijlagen 17, 22 bis en 24 bij repliek).

Ten slotte wijst verweerster in bijlagen 8, 13, 26, 34, 41 en 49 bij dupliek op een reeks fouten en omissies, die zij heeft geconstateerd in bijlagen 1 tot 22bis bij repliek (die bijlagen zijn tabellen, waarin voor ieder der verzoeksters de hoeveelheden van 1954 tot 1958 ingevoerd schroot alsmede de gebruikte havens worden aangegeven).

2. *Berekening van de kosten van lossing in de invoerhavens.* — In de tabellen van bijlagen 23 tot 36 bij repliek alsmede in bijlage 64bis is voor iedere invoerhaven gedetailleerd opgegeven, hoeveel de kosten van vrachtbehandeling en dergelijke alsmede hoeveel de totale kosten per ton hebben bedragen. Bijlage 37 bij repliek is een verzamelstaat van het aantal per jaar en per haven geloste tonnen invoerschroot. Bijlagen 38 en 39 bij repliek zijn verzamelstaten betreffende het rekenkundig gemiddelde van de nettokosten per ton, in dollars (bijlage 38) en in oude Franse franken (bijlage 39).

Verweerster wijst erop, dat bijlagen 45 tot 64bis bij repliek — volgens verzoeksters: „overzichten van de Groupement d'importation de produits sidérurgiques (GIPS), waaruit voor alle door verzoeksters ingevoerde ladingen schroot blijkt, welke havens zijn gebruikt en welke de kosten van lossing en andere havenkosten alsmede de kosten na vervoer van de haven naar de fabriek zijn geweest" — slechts op een zeer gering deel van de in bijlagen 23 tot 36 bij repliek bedoelde schepen betrekking hebben. Deze bijlagen dienen echter tot vaststelling van de in bijlagen 38 en 39 bij repliek verwerkte gemiddelden en die gemiddelden worden op hun beurt weer gebruikt om de schade van alle verzoeksters te bepalen.

Verweerster voert vervolgens aan, dat verzoeksters ieder voor zich werken met de kosten van lossing van schepen, welker lading als geheel bestemd was voor andere ondernemingen, waartoe zij in geen enkele relatie stonden. Men kan echter voor berekening van de schade volgens verweerster alleen maar de kosten betrekking hebbende op het ontvan-

gen sloopschroot vergelijken met die betreffende door dezelfde onderneming ontvangen invoerschroot.

Verweerster doet opmerken, dat verzoeksters werken met jaarlijkse *rekenkundige* gemiddelden per haven. Naar haar mening moet de methode der *gewogen* gemiddelden worden gevolgd en verweerster maakt in de (separaat ingediende)bijlagen bij dupliek een vergelijking tussen gewogen gemiddelden en rekenkundige gemiddelden.

Verweerster wijst er bovendien op (men zie de separaat ingediende bijlagen bij dupliek), dat in de bijlagen 23 tot 36 bij repliek een reeks rekenfouten en verkeerde koersberekeningen voorkomen.

Verweerster vestigt er ten slotte de aandacht op, dat verzoeksters in bijlagen 23 tot 36 bij repliek van de kosten van lossing van ingevoerd schroot het gehele bedrag van het hun toegekende ristorno ter zake van de lossing (de zogenaamde despatch) hebben afgetrokken. Welnu : uit de op 16 januari 1962 door de Union des consommateurs de ferraille de France tot het Vereveningsfonds gerichte brief (bijlage 1 bij dupliek) blijkt, dat verzoeksters zelf de helft van de „despatch" aan de expediteur ten goede deden komen, om deze tot een vlotte afdoening van zaken te bewegen. Derhalve kan slechts de helft van deze bedragen in mindering worden gebracht en verweerster heeft in de separaat ingediende bijlagen bij dupliek de nodige verbetering aangebracht.

3. *Keuze van de wijze van vervoer van de haven naar de fabriek.* — Verweerster voert aan, dat verzoeksters zich bij hun vergelijking aan de ene kant wat sloopschroot betreft strikt houden aan de wijze van vervoer, waarvan zij zich in werkelijkheid hebben bediend, terwijl daarentegen negen hunner ten aanzien van invoerschroot stelselmatig de wijze van vervoer (binnen het gebied van de Gemeenschap) aanhielden (te water of per rail), die voor hen het voordeligst was. Daarom heeft verweerster in de bij dupliek gevoegde bijlagen de wijze van vervoer vastgesteld, waarvan door verzoeksters voor het door hen ingevoerde schroot in werkelijkheid gebruik gemaakt is.

Verweerster merkt op, dat verzoekster no. 42-63 (Hauts-Fourneaux de Rouen) zich erop beroept schade te hebben geleden met betrekking tot sloopschroot herkomstig uit Grand Quévilly — waar ook de fabriek is gelegen — en verweerster probeert aan te tonen, dat de kosten van vervoer van invoerschroot uit de haven van Rouaan naar de fabriek lager zijn dan die van vervoer van de sloperij naar de fabriek. In werkelijkheid heeft verzoekster het sloopschroot van de sloperij te Petit Quéville eerst naar elders verzonden om het een bewerking te doen ondergaan en het vervolgens naar de fabriek doorgezonden. Waar het sloopschroot in kwestie volgens het contract van dezelfde kwaliteit was als het ingevoerde schroot, had men dit laatste — ter bewerking — eveneens tweemaal moeten doen vervoeren (met overlading).

4. *Berekening van de kosten van vervoer van de haven naar de fabriek.* — De hier bedoelde berekeningen komen voor in bijlagen 65 tot 82 bij repliek.

Verweerster voert aan, dat weliswaar in de bijlagen 65 tot 68 bij repliek voor bepaalde contracten de kosten bij vervoer te *water* worden vastgesteld, maar dat verzoeksters geen inlichtingen verstrekken met betrekking tot schepen, welker lading per *rail* naar de fabriek is vervoerd, hetgeen de indruk zou vestigen, dat bijna al het ingevoerd schroot te water zou zijn vervoerd. Dit is echter volgens verweerster niet het geval en zij geeft in de bijlagen bij dupliek de volgens haar gegevens gebezigde wijze van vervoer aan. Zij wijst vervolgens op omissies in bijlagen 65 tot 68 begaan.

Volgens verweerster is het werken met vrachtgemiddelden bij het berekenen van de schade even aanvechtbaar als het uitgaan van een belangrijkste invoerhaven en het opereren met gemiddelde kosten van lossing. Aan de hand van enkele afschriften van vervoersdocumenten, waarover zij beschikking heeft, heeft verweerster in de bijlagen bij dupliek het bedrag van de *werkelijke* kosten van vervoer binnen het gebied van de Gemeenschap aangegeven, welke kosten soms twee- tot driemaal zo hoog zijn als die, welke volgens verzoeksters zouden zijn gemaakt.

Verweerster merkt vervolgens op, dat de door verzoeksters overgelegde spoorwegtarieven (bijlagen 73 tot 82 bij repliek) niet de werkelijke kosten van vervoer aangeven. In feite geven verzoeksters, aldus betoogt verweerster, voor wat het door hen *in werkelijkheid* ingevoerde schroot betreft, geen precisering van soort en capaciteit van de gebruikte spoorwagons en bovendien kunnen de kadegelden niet op grondslag van die tarieven worden bepaald. In de bijlagen bij dupliek geeft verweerster de *werkelijke* kosten aan, zoals die uit vrachtbrieven blijken, kosten die dikwijls de volgens verzoeksters gemaakte kosten te boven gaan.

Verweerster vestigt er ten slotte de aandacht op, dat in bijlage 96 bij repliek verzoekster no. 42-63 (Hauts-Fourneaux de Rouen) voor vervoer per rail van de haven van Rouaan naar de fabriek een cijfer hanteert, dat geenszins overeenstemt met het cijfer, aangegeven in het door verzoekster overgelegde spoorwegtarief (bijlagen 73 tot 82 bij repliek).

5. *De eindberekening van verzoeksters.* — Verweerster voert aan, dat alle door verzoeksters begane principiële fouten en feitelijke onjuistheden, waarop verweerster hiervoor de aandacht heeft gevestigd, in bijlagen 83 tot 105 bij repliek, houdende vaststelling van de schade, wel in veel ernstiger mate moesten terugkeren.

Bovendien komen, aldus verweerster, in die bijlagen talrijke rekenfouten voor. Op die rekenfouten wordt gewezen in de bijlagen bij dupliek. Verweerster merkt ten slotte op, dat verzoeksters in de kolommen 5 en 6 van bijlagen 83 tot 105 bij repliek in het bedrag van de kosten van vervoer van sloopschroot de belasting op verleende diensten hebben verdisconteerd, terwijl de Franse administratie hun die belasting met ingang van 1 januari 1955 heeft gerestitueerd.

b) *Kritiek tegen het betoog van ieder der verzoeksters afzonderlijk*

1. *Beroep no. 29-63 (Forges de la Providence).* — Verzoekster beroept zich op schade voor sloopschroot, waarvan de kosten — levering fabriek — lager zijn dan de gemiddelde prijs van door haar in dezelfde maand uit het gebied van de Gemeenschap ontvangen schroot (bijlage 3 bij dupliek).

Verzoekster werkt in haar berekeningen met de haven van Gent, terwijl de vrachtpariteit betrekking had op Antwerpen en Duinkerken en zij meer dan 25% van het door haar ingevoerde schroot via de haven van Duinkerken betrok, in welke haven de kosten van lossing veel hoger waren dan te Gent (bijlage 4 bij dupliek).

Verzoekster gaat in haar berekeningen uit van vervoer te water, terwijl zij zich geregeld heeft bediend van vervoer per rail, waarvan de kosten ten naaste bij het dubbele bedroegen (bijlage 5 bij dupliek).

2. *Beroep no. 31-63 (Fabrique de fer de Maubeuge).* — De gestelde schade betreft alleen contract 302/DN, ontvangen in april 1956. Verzoekster heeft toen via de haven van Duinkerken een zevenmaal grotere hoeveelheid invoerschroot ontvangen tegen prijzen — levering fabriek — overeenkomende met die van het litigieuze sloopschroot (bijlage 6 bij dupliek).

3. *Beroep no. 36-63 (Saulnes et Gorcy).* — In bijlagen 8 en 90 bij repliek komen fouten en omissies voor (bijlagen 13 en 14 bij dupliek).

Verzoekster gaat in haar berekeningen uit van de haven van Gent, terwijl de vrachtpariteit was toegezegd voor Duinkerken en betaald voor Antwerpen en verzoekster invoerschroot heeft ontvangen via de havens van Duinkerken en Calais, waar de kosten van lossing twee- tot driemaal zo hoog waren als te Gent (bijlage 15 bij dupliek).

De werkelijke kosten van vervoer per rail zijn bijna steeds hoger dan de theoretische kosten, waarop verzoekster zich beroept (bijlage 16 bij dupliek).

Verzoekster heeft ingevoerd schroot aanvaard, waarvan de kosten — levering fabriek — hoger waren dan die van het litigieuze sloopschroot.

4. *Beroep no. 39-63 (Firminy).* — Verzoekster beroept zich op schade van sloopschroot waarvan de kosten — levering fabriek — lager zijn dan de gemiddelde prijs van uit het gebied der Gemeenschap afkomstig schroot, dat zij diezelfde maand heeft ontvangen (bijlage 17 bij dupliek).

Verzoekster gaat in haar berekeningen uit van de haven van Gent, terwijl de vrachtpariteit betrekking had op Duinkerken en Antwerpen en zij 30% van het door haar ingevoerd schroot heeft ontvangen via Duinkerken, waar de kosten van lossing tweemaal zo hoog waren als te Gent (bijlage 18 bij dupliek).

Verzoekster werkt in haar berekeningen met vervoer te water,

terwijl het door haar betrokken ingevoerd schroot is vervoerd met 597 wagons en 201 aken (bijlage 19 bij dupliek).

Verzoekster heeft via Gent ingevoerd schroot aanvaard, dat per rail vervoerd is. De kosten van dit vervoer waren driemaal zo hoog als zij stelt (zie contract 2/BER/1938, vermeld in bijlage 19 bij dupliek).

5. *Beroep no. 40-63 (Aciéries de Pompey).* — Verzoekster gaat in haar berekeningen uit van de haven van Gent, terwijl de vrachtpariteit Duinkerken en Antwerpen betrof. Bovendien heeft de schade, waarop verzoekster zich beroept, slechts betrekking op de jaren 1954 en 1955 en was Antwerpen in 1954 haar enige en in 1955 haar voornaamste invoerhaven (bijlage 20 bij dupliek).

Verzoekster gaat in haar berekeningen uit van vervoer te water, terwijl haar invoergoederen voor een belangrijk deel per rail werden vervoerd, en wel tegen veel hogere kosten (bijlage 21 bij dupliek).

Verzoekster kon voor het te Rouaan betrokken sloopschroot gebruik maken van vervoergelegenheid te water.

6. *Beroep no. 41-63 (Beautor).* — Verzoekster beroept zich op schade betreffende sloopschroot, waarvan de kosten — levering fabriek — gelijk zijn aan de gemiddelde prijs van door haar in dezelfde maand uit het gebied van de Gemeenschap ontvangen schroot (bijlage 22 bij dupliek).

Verzoekster gaat in haar berekeningen uit van de haven van Gent, terwijl de vrachtpariteit Rouaan, Duinkerken of Antwerpen betrof.

Verzoekster heeft schroot aanvaard, dat was ingevoerd via Le Havre, een haven die verder van haar fabriek verwijderd is dan Rouaan, haven van herkomst van al het litigieuze sloopschroot (bijlage 23 bij dupliek).

Verzoekster kon voor het litigieuze sloopschroot gebruik maken van vervoergelegenheid te water.

7. *Beroep no. 42-63 (Hauts-Fourneaux de Rouen).* — Verzoekster beroept zich op schade voor sloopschroot, waarvan de kosten — levering fabriek — lager zijn dan de gemiddelde prijs van door haar in dezelfde maand uit het gebied van de Gemeenschap ontvangen schroot (bijlage 25 bij dupliek).

Verzoekster gaat in haar berekeningen uit van een haven, via welke, zolang het vereveningsmechanisme in werking is geweest, in het geheel geen schroot is ingevoerd.

Verzoekster heeft in haar berekeningen kosten verdisconteerd betreffende vervoer van schroot voor bewerkingsdoeleinden.

Verzoekster beroept zich op kosten van vervoer per rail, die niet in overeenstemming zijn met de S.N.C.F.-tarieven en evenmin met de werkelijke kosten van vervoer van het litigieuze sloopschroot over hetzelfde traject, zoals die blijken uit bijlage 96 bij dupliek.

8. *Beroep no. 43-63 (Usines de St-Jacques).* — In bijlage 14 bij repliek komen fouten en omissies voor (bijlage 26 bij dupliek).

Verzoekster gaat in haar berekeningen uit van de haven van La Pallice, terwijl de vrachtpariteit Marseille betrof (bijlage 27 bij dupliek).

9. *Beroep no. 44-63 (Forges de Châtillon, Commentry et Neuves-Maisons).* — In bijlagen 15 en 98 bij repliek komen fouten en omissies voor (bijlagen 29 en 30 bij dupliek).

Verzoekster beroept zich op schade ten aanzien van sloopschroot, waarvan de kosten — levering fabriek — lager zijn dan de gemiddelde prijs van door haar in dezelfde maand uit het gebied van de Gemeenschap ontvangen schroot (bijlage 31 bij dupliek).

Verzoekster gaat in haar berekeningen uit van de haven van Gent, terwijl de vrachtpariteit Duinkerken en Antwerpen betrof en meer dan 55% van het door haar betrokken ingevoerd schroot via Duinkerken en Antwerpen was ontvangen (bijlage 32 bij dupliek).

Verzoekster gaat in haar berekeningen uit van vervoer te water, terwijl — met name vanuit de haven van Gent — een belangrijk percentage van het door haar betrokken invoerschroot per rail is vervoerd tegen kosten, die het dubbele bedroegen van die welke zij opgeeft (bijlage 33 bij dupliek).

Verzoekster had haar sloopschroot te water kunnen vervoeren.

10. *Beroep no. 45-63 (H.K. Porter France).* — In bijlage 16 bij repliek komen fouten en omissies voor (bijlage 34 bij dupliek).

Verzoekster gaat in haar berekeningen uit van de haven van Gent, terwijl de vrachtpariteit Duinkerken en Antwerpen betrof. Bovendien heeft zij in de loop van de jaren 1955 en 1956 — de enige jaren, waarin zij stelt schade te hebben geleden — via Duinkerken tweemaal zoveel sloopschroot ingevoerd als de litigieuze hoeveelheid, waarbij ook netto kosten van lossing hoger waren dan te Gent (bijlage 35 bij dupliek).

Verzoekster heeft schroot aanvaard, dat in dezelfde tijd via Duinkerken was ingevoerd, terwijl de kosten van vervoer even hoog waren als die van het litigieuze sloopschroot (zie contract 53/VAR/1287, vermeld in bijlage 36 bij dupliek).

11. *Beroep no. 46-63 (Union de Consommateurs).* — Verzoekster gaat in haar berekeningen uit van de haven van Gent, terwijl de vrachtpariteit Duinkerken of Antwerpen betrof en zij in 1954 — het enige jaar, waarin zij stelt schade te hebben geleden — al haar schroot via Antwerpen betrok (bijlage 37 bij dupliek).

Verzoekster gaat in haar berekeningen uit van vervoer te water, terwijl het door haar betrokken invoerschroot met 75 wagons en 18 aken is vervoerd (bijlage 38 bij dupliek).

12. *Beroep no. 47-63 (Fives Lille-Cail).* — Verzoekster gaat in haar berekeningen uit van de haven van Gent, terwijl de vrachtpariteit Duinkerken en Antwerpen betrof en zij 24% van het door haar betrokken invoerschroot heeft ontvangen via de haven van Duinkerken, waar de kosten van lossing die te Gent verre overtroffen.

13. *Beroep no. 50-63 (Usinor).* — In bijlagen 21 en 104 bij repliek komen fouten en omissies voor (bijlagen 41, 42 en 43 bij dupliek).

Verzoekster beroept zich op schade ten aanzien van sloopschroot, waarvan de kosten — levering fabriek — lager zijn dan de gemiddelde prijs van door haar in dezelfde maand uit het gebied van de Gemeenschap ontvangen schroot (bijlage 44 bij dupliek).

Verzoekster gaat in haar berekeningen uit van de haven van Gent, terwijl de aangeboden vrachtpariteit zowel Duinkerken als Antwerpen betrof, de ter zake van de vrachtpariteit gedane betalingen eveneens Duinkerken betroffen, al het in 1954 ingevoerde schroot via Duinkerken werd ontvangen en zij jaarlijks een belangrijke hoeveelheid invoerschroot via Duinkerken betrok, waarbij de netto-kosten van lossing en vervoer hoger waren dan te Gent (bijlagen 45 en 46 bij dupliek).

Verzoekster gaat in haar berekeningen betreffende haar fabriek te Denain uit van vervoer te water voor de jaren 1954 en 1955, terwijl het door haar betrokken invoerschroot in 1954 werd vervoerd met 194 wagons en 5 aken en in 1955 met 634 wagons en 120 aken; in haar berekeningen betreffende haar fabrieken te Valenciennes, Louvroil en Hautmont gaat zij er van uit, dat het vervoer uitsluitend te water heeft plaatsgevonden, terwijl het vervoer van het ingevoerd schroot in werkelijkheid geschied is met 1.067 wagons en 75 aken (bijlagen 47 en 48 bij dupliek).

De werkelijke kosten van vervoer per rail, die bij de Hoge Autoriteit bekend zijn, zijn zonder uitzondering hoger dan de theoretische kosten, waarop verzoekster zich beroept (bijlagen 47 en 48 bij dupliek).

Verzoekster had het litigieuze scheepsschroot, afkomstig uit Saint-Nazaire, te water kunnen doen vervoeren.

14. *Beroep no. 51-63 (Forges d'Hennebont).* — In bijlage 22 bij repliek komen fouten en omissies voor (bijlage 49 bij dupliek).

Verzoekster gaat in haar berekeningen uit van de haven van Lorient, terwijl de schade, die zij stelt te hebben geleden, alleen op de jaren 1954 en 1955 betrekking heeft en zij voor 1957 geen via Lorient ingevoerd schroot heeft ontvangen. Voorts zijn van al het door haar in 1956 (eerste jaar, waarin invoer plaatsvond) ontvangen invoerschroot 12.578 ton ingevoerd via Saint-Nazaire, Nantes en La Pallice, juist de plaatsen van herkomst van het litigieuze sloopschroot.

Verzoekster heeft tot december 1958 maandelijks, zonder om de vrachtpariteit te vragen, aanzienlijke hoeveelheden sloopschroot ontvangen, dat hetzij herkomstig was van dezelfde plaatsen hetzij van havens, die verder van haar fabrieken verwijderd waren dan het litigieuze sloopschroot.

Verzoekster heeft aan de hand van de gegevens in bijlage 105 van repliek vervat de kostprijs van het litigieuze sloopschroot vergeleken met de kostprijs van : ten eerste : al het door verzoekster ontvangen invoerschroot; ten tweede : al het schroot, ingevoerd in 1956 (eerste jaar, waarin invoer plaatsvond, tevens het jaar, volgende op de aankoop van het litigieuze sloopschroot). Deze berekeningen leidden tot de slot-

som, dat die aankoop verzoekster in plaats van de gestelde schade ad 9.940,01 NF een voordeel heeft opgeleverd, dat moet worden gesteld op 7.036,42 NF onderscheidenlijk 26.516,84 NF (al naar gelang men uitgaat van de eerste of van de tweede berekening).

3. Ten aanzien van het oorzakelijk verband tussen fout en schade

Verzoeksters stellen dat hun fabrieken dichter bij de invoerhavens dan bij de sloperijen waren gelegen, zodat zij normaliter op invoerschroot waren aangewezen. Zij hebben daarom aanvaarding van het sloopschroot in kwestie afhankelijk gesteld van een van het Gemeenschappelijk Bureau van Schrootverbruikers verlangde garantie, dat het sloopschroot — levering fabriek — hun niet meer zou kosten dan invoerschroot. En zo is aan de door hen gedane bestellingen steeds een toezegging van het Gemeenschappelijk Bureau van Schrootverbruikers voorafgegaan dat, voor zoveel de kosten van vervoer van de sloperij naar de fabriek hoger zouden blijken te liggen dan de kosten van vervoer vanaf de normale invoerhaven naar de fabriek, zij te dier zake schadeloos zouden worden gesteld.

Verweerster antwoordt, dat het op grond van verschillende overwegingen — de overweging bij voorbeeld, dat sloopschroot steeds als van betere kwaliteit is beschouwd dan invoerschroot — op zijn minst genomen in twijfel moet worden getrokken of alleen al de toezegging, dat de vrachtpariteit zou worden vergoed, verzoeksters aanleiding heeft gegeven om de hun aangeboden contracten betreffende sloopschroot te aanvaarden.

Verzoeksters repliceren, dat Amerikaans schroot — en driekwart van het ingevoerd schroot was van Amerikaanse herkomst — goeddeels van eerste kwaliteit is en dat aan het afnemen van sloopschroot in alle gevallen uitdrukkelijk de voorwaarde was verbonden, dat er hoogstens de prijs van invoerschroot voor zou behoeven te worden betaald.

Verweerster antwoordt, dat, nu 9 van de 23 oorspronkelijke verzoeksters hun verzoek niet hebben gehandhaafd, verzoeksters posita er niet sterker op zijn geworden, zulks mede gelet op hetgeen met betrekking tot verscheidene van de overige verzoeksters is komen vast te staan.

1. Negen hunner hebben hun verzoek ingetrokken, omdat hun bleek, dat het sloopschroot, zelfs zonder vergoeding van de vrachtpariteit, hun minder gekost had dan invoerschroot. Daaruit trekt verweerster de conclusie, dat — anders dan verzoeksters willen staande houden — aanvaarding van de contracten betreffende sloopschroot niet heeft afgehangen van de door verzoeksters verlangde zekerheid, dat de door hen te betalen prijs met die van invoerschroot zou overeenkomen, en voorts, dat geenszins is komen vast te staan, dat zij zónder te dien aanzien zekerheid te hebben de contracten niet zouden hebben afgesloten.

Verweerster voegt hieraan toe, dat de ondernemingen bij het

afsluiten van de contracten nimmer wisten, wat uiteindelijk de kostprijs van het schroot zou zijn, immers de vereveningsprijs werd berekend op grondslag van de werkelijke prijs op de binnenmarkt in de maand van levering.

2. Verweerster merkt vervolgens op, dat twee ondernemingen (Providence et Usinor) bij repliek een bedrag van 430.066,76 NF vorderen — blijkbaar ter vergoeding van tot dat bedrag geleden schade —, zulks terwijl zij in de verzoekschriften steeds een bedrag van 411.802,26 NF (als vergoeding van de vrachtpariteit) hebben gevraagd.

Vergelijking van deze beide cijfers leert volgens verweerster, dat, nu deze ondernemingen hun keus op sloopschroot in plaats van op invoerschroot bepaalden, vergoeding van de vrachtpariteit hun verliezen niet kon goedmaken. Dan rijst echter de grote vraag, hoe bedoelde ondernemingen, ondanks hun bewering „dat aan het afnemen van sloopschroot in alle gevallen uitdrukkelijk de voorwaarde was verbonden, dat er hoogstens de prijs van invoerschroot voor zou behoeven te worden betaald" genoemde contracten hebben kunnen aanvaarden.

Verweerster leidt uit een en ander af, dat oorzakelijk verband tussen de toegezegde vergoeding van de vrachtpariteit en aanvaarding van de contracten niet is komen vast te staan;

IV — Procedure

Overwegende dat partijen hun conclusies met inachtneming van de voorgeschreven vormen en termijnen hebben genomen en dat de procedure normaal is verlopen;

dat de zaken nos. 29 tot 51-63 bij beschikking van het Hof van 12 juni 1963 zijn gevoegd, zowel voor de behandeling als voor de uitspraak;

dat het Hof bij beschikking van 5 november 1963 ten aanzien van de zaken 30, 33, 34, 35, 37, 38, 48 en 49-63 de voeging ongedaan gemaakt heeft en doorhaling in het register heeft bevolen, zulks nu verzoeksters hun verzoek hebben ingetrokken;

dat het Hof tijdens zijn zitting van 21 januari 1964, gelet op het rapport van de Rechter-Rapporteur en gehoord de Advocaat-Generaal, heeft besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan;

dat verzoeksters bij op 6 maart 1964 overgelegde nota (met bijlage) naar aanleiding van de door verweerster bij dupliek gemaakte opmerkingen de schadebedragen als volgt hebben gewijzigd :

Zaak :

1.	No. 29-63 : Providence	NF	174.926,10
2.	No. 31-63 : Maubeuge		1.742,19
3.	No. 36-63 : Saulnes et Gorcy		41.461,87
4.	No. 39-63 : Firminy		93.950,85
5.	No. 40-63 : Pompey		11.372,45
6.	No. 41-63 : Beautor		5.851,26

7.	No. 42-63 : Rouen	NF	42.428,98
8.	No. 43-63 : St-Jacques		4.942,41
9.	No. 44-63 : Châtillon		99.442,74
10.	No. 45-63 : Porter-France		3.542,00
11.	No. 46-63 : Union Consommateurs		4.717,29
12.	No. 47-63 : Fives Lille-Cail		28.042,67
13.	No. 50-63 : Usinor		161.593,69
14.	No. 51-63 : Hennebont		6.020,86

dat het Hof op de eerste openbare zitting d.d. 12 maart 1964 heeft beslist, dat de op 6 maart 1964 ingediende nota als een mondelinge toelichting (pleitnotities) moest worden beschouwd en verweerster heeft uitgenodigd zich voor 20 maart 1964 schriftelijk nopens het in die nota gestelde uit te laten en voorts partijen tot verdere notawisseling tot de dag, voor de heropening van de mondelinge behandeling bepaald (21 april 1964), heeft toegelaten;

dat verweerster op 19 maart 1964 heeft gediend van antwoord;

dat verzoeksters op 11 en 14 april 1964 de nota van verweerster hebben beantwoord en daarbij de schadecijfers, verwerkt in hun nota van 6 maart 1964, als volgt hebben verbeterd :

Zaak :

1.	No. 29-63 : Providence	NF	148.122,01
2.	No. 31-63 : Maubeuge		1.646,06
3.	No. 36-63 : Saulnes et Gorcy		40.711,75
4.	No. 39-63 : Firminy		72.446,93
5.	No. 40-63 : Pompey		9.284,55
6.	No. 41-63 : Beautor		5.290,62
7.	No. 42-63 : Rouen		42.428,98
8.	No. 43-63 : St.-Jacques		4.942,41
9.	No. 44-63 : Châtillon		69.869,28
10.	No. 45-63 : Porter-France		3.542,00
11.	No. 46-63 : Union Consommateurs		4.205,24
12.	No. 47-63 : Fives Lille-Cail		28.042,67
13.	No. 50-63 : Usinor		151.627,16
14.	No. 51-63 : Hennebont		6.020,86

dat verweerster op 20 april 1964 deze nota's heeft beantwoord;

dat de tweede openbare zitting is gehouden op 21 april 1964;

dat de Advocaat-Generaal Lagrange ter zitting van 12 mei 1964 zijn conclusie heeft voorgedragen;

Overwegende dat het Hof bij beschikking van 6 oktober 1964 een deskundige heeft benoemd ten einde een vereniging van partijen te beproeven, onderscheidenlijk, mocht zodanige vereniging niet mogelijk blijken, een met redenen omkleed bericht uit te brengen betreffende de moeilijkheden, die partijen verdeeld houden en — bijaldien de door verzoeksters geproduceerde cijfers naar de mening van de deskundige verbetering mochten behoeven — de schadefactoren en — eventueel — het bedrag der schade te preciseren;

dat het Hof bij beschikking van 4 december 1964, overeenkomstig het eenstemmig gevoel van partijen, tot deskundige heeft benoemd Ph. Le Mattre, plaatsvervangend directeur van het Office central des

transports internationaux par chemin de fer te Bern, met bepaling, dat diens rapport uiterlijk op 15 maart 1965 zal worden gedeponeerd;

dat de deskundige bij op 9 december 1964 ter griffie ingekomen brief de hem door het Hof bij voormelde beschikking d.d. 6 oktober 1964 gegeven opdracht heeft aanvaard;

dat het Hof bij beschikking van 9 maart 1965 op verzoek van de deskundige de termijn voor nederlegging van het rapport tot 15 mei 1965 heeft verlengd;

dat het rapport op 28 april 1965 is gedeponeerd en dat betekening ervan aan partijen heeft plaatsgehad;

dat verzoeksters op 14 juni 1965 het Hof schriftelijk hebben medegedeeld, dat het rapport hun geen aanleiding gaf tot opmerkingen;

dat verweerster op 14 juni 1965 haar opmerkingen naar aanleiding van het rapport heeft ingediend;

Overwegende dat het Hof bij beschikking van 24 september 1965 ten aanzien van zaak 32-63 de voeging ongedaan gemaakt heeft en doorhaling in het register heeft gelast, aangezien verzoekster haar verzoek heeft ingetrokken;

Overwegende dat het Hof ter openbare zitting d.d. 28 september 1965 de deskundige en partijen heeft gehoord volgens artikel 49, paragraaf 5, van het Reglement voor de procesvoering;

dat de deskundige nader mondeling is ingegaan op de naar aanleiding van zijn rapport door verweerster gemaakte opmerkingen;

dat verzoekster in de zaak 51-63 door middel van haar raadsman ter kennis van het Hof heeft gebracht, dat het haar op grond van haar huidige structuur in verband met de op dit stuk in Frankrijk bestaande wetgeving niet vrijstaat het verzoek in te trekken en dat zij zich te dien aanzien aan het oordeel van het Hof refereert;

dat de deskundige voor het Hof de in artikel 49, paragraaf 6, van het Reglement voor de procesvoering voorgeschreven eed heeft afgelegd;

dat de deskundige bij op 15 oktober 1965 ingekomen brief het Hof in kennis heeft gesteld van de verbeteringen, die naar aanleiding van de mondelinge behandeling van 28 september 1965 in zijn rapport moesten worden aangebracht;

dat de Advocaat-Generaal K. Roemer ter zitting van 19 oktober 1965 zijn conclusies heeft voorgedragen;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT

A — Ten aanzien van de ontvankelijkheid

1. Overwegende, dat verweerster er zich op beroept, dat verzoeksters, nu zij in gebreke zijn gebleven het cijfermateriaal, waarvan bij het berekenen van de beweerdelijk geleden schade is uitgegaan, over te

leggen, in strijd hebben gehandeld met de voorschriften van artikel 38 van het Reglement voor de procesvoering;

dat verzoeksters hebben geantwoord, dat het van geval tot geval belangrijk verschillend cijfermateriaal alsmede de grote hoeveelheid bijeen te brengen bescheiden het hun onmogelijk hebben gemaakt de bewijsstukken vóór repliek te produceren;

Overwegende dat deze eerste exceptie van niet-ontvankelijkheid moet worden verworpen;

dat toch het door verzoeksters gegeven antwoord als afdoende moet worden beschouwd;

dat verweerster bovendien van het ontbreken van cijfermateriaal in de verzoekschriften geen nadeel kan ondervinden, nu zij zowel bij dupliek als tijdens de mondelinge behandeling de gelegenheid heeft gehad de door verzoeksters bij repliek geproduceerde cijfers te bestrijden;

2. Overwegende dat verweerster er zich voorts op beroept, dat verzoeksters, door in hun repliek de in de verzoekschriften gevolgde wijze van schadeberekening door een geheel andere te vervangen, de artikelen 38 en 42 van het Reglement voor de procesvoering hebben geschonden;

dat toch volgens verweerster op grondslag van de berekeningen in de verzoekschriften de ten onrechte ontvangen vrachtpariteit zelve werd gevorderd, terwijl bij repliek de vordering tot terugbetaling van de vrachtpariteit is omgezet in een eis tot schadevergoeding tot een bedrag, gelijk aan het verschil tussen de kostprijs van het gekochte sloopschroot en die van eenzelfde hoeveelheid ingevoerd schroot;

Overwegende, dat ook deze tweede exceptie van niet-ontvankelijkheid moet worden verworpen;

dat onderzoek van de tekst van de verzoekschriften leert, dat verzoeksters hebben willen betogen, dat zonder vergoeding van de vrachtpariteit het gekochte schroot hun meer zou hebben gekost dan eenzelfde hoeveelheid invoerschroot, aangenomen, dat dit op hetzelfde tijdstip zou zijn ontvangen;

dat verzoeksters overigens bij repliek noch de eis hebben gewijzigd noch ook zich van nieuwe middelen hebben bediend;

dat verzoeksters slechts, naar aanleiding van de door verweerster bij dupliek naar voren gebrachte bedenkingen een verbetering in hun berekeningen hebben aangebracht;

3. Overwegende dat verweerster in haar schriftelijke opmerkingen naar aanleiding van het deskundigenbericht (ter Griffie ingekomen op 14 juni 1965) aanvoert, dat men bij de waardering van de volgens verzoeksters geleden schade rekening moet houden met het feit, dat, wanneer verzoeksters hun keus op invoerschroot in plaats van op sloopschroot zouden hebben bepaald, de vereveningsbijdragen zouden zijn verhoogd;

dat verzoeksters op de terechtzitting van 28 september 1965 hebben doen zeggen, dat deze stelling van verweerster niet-ontvankelijk moet worden verklaard ingevolge artikel 42, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering;

Overwegende, dat het Hof voormelde stelling echter ontvankelijk acht;

dat immers alleen maar betoogd wordt, dat men om de eventueel door verzoeksters geleden schade te berekenen nauwkeurig alle voor- en nadelen, die met de aankoop van invoerschroot in plaats van sloopschroot gepaard zouden zijn gegaan, moet vaststellen;

4. Overwegende, dat de beroepen derhalve ontvankelijk zijn;

B — Ten principale

Overwegende dat verzoeksters aanvoeren, dat zij toen de hun door de zogenaamde Brusselse instellingen toegekende vrachtpariteit door de Hoge Autoriteit werd ingetrokken, schade hebben geleden, daar zij immers de aanvaarding van het hun geleverde sloopschroot afhankelijk hadden gesteld van de toezegging dat de vrachtpariteit zou worden toegekend;

dat die toezeggingen, welke gedurende een tijdvak van verscheidene jaren zijn gedaan en nagekomen volgens verzoeksters slechts mogelijk zijn geweest doordat verweerster onvoldoende toezicht heeft uitgeoefend op de bediening van het vereveningsmechanisme en dat het doen van die toezeggingen derhalve een dienstfout van verweerster oplevert;

dat het bedrag van de door die fout veroorzaakte schade overeenkomt met het verschil tussen de kostprijs van het in feite ontvangen sloopschroot — zonder toekenning van vrachtpariteit — en de kostprijs van invoerschroot, dat verzoeksters hadden kunnen ontvangen;

1. *Wat betreft de aan verweerster verweten dienstfout*

Overwegende dat als niet weersproken vaststaat, dat de toezeggingen nopens terugbetaling van de vrachtpariteit zijn gedaan en dat daaraan ook uitvoering is gegeven;

dat voorts vaststaat, dat de onverenigbaarheid van toekenning van vrachtpariteit met het doel van het vereveningssysteem eerst in de beschikking 18-60 duidelijk en met zoveel woorden is uitgesproken, zodat verzoeksters hebben kunnen geloven, dat die toezeggingen legaal waren en dat de desbetreffende instellingen daarbij handelden binnen de grenzen van hun bevoegdheid;

Overwegende dat ten aanzien van de vraag, of deze toezeggingen aan door verweerster begane dienstfouten mogen worden geweten, op grond waarvan zij ingevolge artikel 40 van het Verdrag aansprakelijk kan worden gesteld, moet worden onderscheiden tussen de tijdvakken, gelegen vóór en na de beschikking 13-58 (bij welke de Hoge Autoriteit het beheer van het vereveningsmechanisme weer aan zich heeft getrokken);

Overwegende voor wat betreft het tijdvak vóór de beschikking 13-58 : dat de beschikking 14-55 het beheer van de financiële voorzie-

ningen „onder verantwoordelijkheid van de Hoge Autoriteit" heeft toevertrouwd aan het Gemeenschappelijk Bureau van Schrootverbruikers en aan het Vereveningsfonds;

dat genoemde instellingen derhalve, gezien deze bewoordingen, onder toezicht van de Hoge Autoriteit waren geplaatst, terwijl de Hoge Autoriteit voor een juiste uitoefening van het toezicht op het mechanisme verantwoordelijk was;

dat dit systeem beoogde het Gemeenschappelijk Bureau van Schrootverbruikers en het Fonds — instellingen, bij welker beheer verzoeksters trouwens mede betrokken waren — een zekere autonomie te geven; dat het echter niet kan worden beschouwd als een systeem, hetwelk zonder meer volledige overdracht van verantwoordelijkheid medebracht, doch als een mechanisme, waarop de Hoge Autoriteit normaal toezicht behoorde uit te oefenen;

Overwegende, dat als onweersproken vaststaat dat de toezeggingen van het Gemeenschappelijk Bureau van Schrootverbruikers en vooral die van bepaalde regionale bureaus van het Gemeenschappelijk Bureau van Schrootverbruikers zijn gedaan en nagekomen zonder overleg met of zonder machtiging van de Raad van Beheer, waarin verweerster was vertegenwoordigd;

dat de bediening van het vereveningsmechanisme overigens zoveel verschillende en gedecentraliseerde handelingen medebracht, dat het niet mogelijk was daarop telkens rechtstreeks controle uit te oefenen;

dat de litigieuze toezeggingen zich echter over verschillende jaren hebben uitgestrekt en daarom op den duur niet aan de aandacht van de Hoge Autoriteit hadden mogen ontsnappen;

dat toch de betalingen wegens vrachtpariteit in de loop der jaren tot een aanzienlijk bedrag zijn gestegen, te weten meer dan een half miljoen dollar voor het gehele tijdvak, waarin het vereveningsmechanisme — zowel voor als na de beschikking 13-58 — in werking is geweest;

dat zulks tot erkenning moet voeren, dat — hoezeer aanvankelijk voor de gedane toezeggingen stellig ook andere verklaringen konden worden gevonden — tegen het einde van het aan beschikking 13-58 voorafgegane tijdvak het tekort aan zorgvuldigheid van de Hoge Autoriteit bij de uitoefening van het toezicht steeds duidelijker aan den dag trad;

Overwegende, dat de beschikking 13-58 de Hoge Autoriteit belast met de voordien aan het Gemeenschappelijk Bureau van Schrootverbruikers en aan het Fonds overgedragen taken en aan genoemde instellingen noch ook aan enige andere in aanmerking komende instelling werkzaamheden van andere dan uitvoerende aard overlaat;

dat de Hoge Autoriteit vanaf 1 augustus 1958 — datum van inwerkingtreding van beschikking 13-58 — niet langer uitsluitend toezicht op het vereveningsmechanisme had uit te oefenen, maar voor de vereveningshandelingen, de toezeggingen nopens terugbetaling van de vrachtpariteit daaronder begrepen, rechtstreeks verantwoordelijk werd;

Overwegende, dat uit een en ander, zowel ten aanzien van het tijdvak vóór de beschikking 13-58 als ten aanzien van het daarna gelegen tijdvak voortvloeit, dat de vanaf 1 januari 1957 gedane toezeggingen nopens toekenning van de vrachtpariteit moeten worden geweten aan door de Hoge Autoriteit begane dienstfouten, welke haar aansprakelijkheid medebrengen;

dat derhalve aansprakelijkheid van de Hoge Autoriteit moet worden aangenomen voor leveranties van sloopschroot ter uitvoering van met ingang van genoemde datum begane bestellingen;

2. *Ten aanzien van de algemeen gestelde verweren*

a) Overwegende, dat verweerster er zich op beroept, dat waardering van de gestelde schade niet wel mogelijk is;

Overwegende dat, nu moet worden uitgegaan van de situatie zoals die zonder de fout zou hebben bestaan, de Rechter, hoeveel bewijsmateriaal hij uiteraard behoort te verlangen, zich met een zo getrouw mogelijke benadering van die situatie — bij voorbeeld uitgaande van door vergelijking vastgestelde gemiddelden — tevreden moet stellen;

b) Overwegende dat verweerster aanvoert, dat de ondernemingen niet de vrije keus hadden tussen sloopschroot en invoerschroot en dus niet met zekerheid kan worden gezegd, dat zij in plaats van sloopschroot invoerschroot hadden kunnen verkrijgen;

dat toch het Vereveningsfonds de bevoegdheid had de hoeveelheid schroot, die voor verevening in aanmerking kwam, vast te stellen, en met name daarbij aan sloopschroot de voorrang kon geven;

Overwegende dat uit de door verzoeksters gegeven, onweersproken gebleven, uiteenzettingen volgt dat, zolang het vereveningsmechanisme functioneerde, de vraag of van hogerhand — door toewijzing ambtshalve — moest worden opgetreden, in feite nimmer is gesteld;

c) Overwegende dat verweerster voorts stelt, dat verzoeksters, ook zonder toekenning van vrachtpariteit, voor hun bevoorrading toch sloopschroot zouden hebben gekocht, omdat het steeds als van betere kwaliteit dan invoerschroot is beschouwd;

Overwegende dat verzoeksters hebben geantwoord, dat invoerschroot, althans voorzover van Amerikaanse herkomst, de vergelijking met sloopschroot kan doorstaan en dat verweerster verzoeksters op dit punt niet heeft tegengesproken;

d) Overwegende, dat verweerster ten slotte heeft tegengeworpen, dat verbruikers op het tijdstip, waarop zij hun bestellingen deden, ten aanzien van de uiteindelijke kosten van die bestellingen in onzekerheid verkeerden, aangezien de vereveningsprijs werd berekend op grondslag van de werkelijke prijzen op de binnenmarkt in de maand van levering;

dat dus de toezegging van de vrachtpariteit, anders dan verzoeksters menen, niet bepalend kan zijn geweest voor verzoeksters keuze tussen sloopschroot en invoerschroot;

dat de bij de ondernemingen bestaande onzekerheid met betrekking tot de uiteindelijke kosten van het bestelde schroot bevestigd wordt door het feit, dat verzoeksters in de beroepen 29-63 (Providence) en 50-63 (Usinor) zich bij repliek beriepen op schade van onderscheidenlijk 211.264,14 NF en 218.802,62 NF, terwijl de door hen ontvangen terugbetalingen van de vrachtpariteit slechts 200.369,71 NF onderscheidenlijk 211.432,55 NF bedroegen;

dat deze berekening van verzoeksters volgens verweerster aantoont, dat toekenning van de vrachtpariteit het verlies, dat deze ondernemingen leden door aan sloopschroot de voorkeur te geven boven invoerschroot, niet kon goedmaken;

Overwegende dat niet kan worden ontkend, dat de vereveningsprijs eerst na het aangaan van het contract bekend werd;

dat het nochtans niet uitgesloten moet worden geacht, dat verlening van de vrachtpariteit voor de door verzoeksters gedane keus bepalend is geweest, gelet op de omstandigheid, dat hun bedrijven verder van de sloperijen dan van de invoerhavens waren gelegen;

dat de schade voortvloeit uit de omstandigheid, dat voor verzoeksters als gevolg van de ten onrechte gedane toezeggingen nopens de toekenning van de vrachtpariteit de mogelijkheid tot vrije keuze beïnvloed werd door een onzuiver element;

dat, overigens, het feit, dat verzoeksters op het tijdstip, waarop zij hun keus bepaalden niet op de hoogte waren van de vereveningsprijzen, op hun beslissing niet van invloed kan zijn geweest;

dat zij immers in feite, ondanks de op dit punt bestaande onzekerheid, de verzekering hadden ontvangen, dat door hen voor eenzelfde prijs, de zogenaamde vereveningsprijs, zou worden betaald;

dat de uiteindelijke keuze, wat de wijze van bevoorrading betreft, derhalve afhing van een zo nauwkeurig mogelijke schatting van de kosten van overlading alsmede van de kosten van vervoer binnen de Gemeenschap;

3. *Ten aanzien van de door verzoeksters gestelde schade*

Overwegende dat verzoeksters zijn uitgegaan van de toestand op de schrootmarkt, zoals die voor ieder van de belanghebbende fabrieken zou hebben bestaan indien geen toezeggingen nopens de vrachtpariteit waren gedaan en aldus de enige mogelijke methode ter waardering van de door hen geleden schade hebben gevolgd;

dat, zo men langs deze weg al niet tot een exacte schatting kan komen, met toepassing van de in de economie gebruikelijke methoden van peiling een aanvaardbare benaderende vaststelling van de geleden schade op grondslag van voldoende betrouwbare gegevens nochtans mogelijk is;

Overwegende dat de door het Hof benoemde deskundige ter uitvoering van de hem verleende opdracht heeft onderzocht, welke waarde,

zowel kwalitatief als kwantitief, aan de verschillende gebezigde bewijsstukken moet worden toegekend;

dat de deskundige als zijn oordeel heeft uitgesproken, dat aan die stukken in beiderlei opzicht voldoende bewijskracht toekomt en dat ze een deugdelijke grondslag bieden om te komen tot vaststelling van de kosten van het vervoer — per rail en te water — van schroot uit derdelanden, welke door verzoeksters in de jaren, waarin zij het litigieuze sloopschroot hebben gebruikt, werkelijk zijn gemaakt;

dat de deskundige de toestand, die het verzoeksters mogelijk zou hebben gemaakt vrijelijk hun keus op ingevoerd schroot te bepalen, zo dicht mogelijk heeft benaderd en zich daarbij heeft gehouden aan de havens, waarvan verzoeksters in werkelijkheid gebruik hebben gemaakt (havens van secundair belang daaronder begrepen), hetgeen hem aanleiding gaf in de berekeningen van verzoeksters verbeteringen aan te brengen;

dat verweerster ten aanzien van vervoer van sloopschroot per rail heeft opgemerkt, dat verzoeksters door het vervoer aldus te doen geschieden de duurste wijze van transport hebben gebezigd, waartegenover de deskundige echter terecht heeft opgemerkt, dat het Vereveningsfonds in de contracten deze wijze van vervoer heeft goedgekeurd en dat verzoeksters op dit punt binnen de perken van de overeenkomst zijn gebleven;

dat de deskundige voor de berekening van de vervoerprijzen een juist gebruik gemaakt heeft van de methode van de gewogen gemiddelden;

dat de deskundige de kosten van de overlading in de haven is nagegaan en daarin aanleiding heeft gevonden om aan de door verzoeksters geproduceerde cijfers, globaal gezien, zijn goedkeuring te hechten;

Overwegende dat verweerster in haar schriftelijke opmerkingen naar aanleiding van het rapport van de deskundige het bezwaar naar voren heeft gebracht, dat men bij vergelijking van de kostprijs van sloopschroot met die van invoerschroot niet slechts rekening moet houden met de vereveningsprijs en de kosten van vervoer binnen de Gemeenschap, maar ook met het feit, dat wegens extra-invoer van schroot de door verzoeksters te betalen bijdragen — in evenredigheid met de grondslag, waarnaar zij waren aangeslagen — zouden stijgen;

Overwegende dat termen aanwezig zijn om bij de vaststelling van de geleden schade met dit bezwaar rekening te houden;

dat inderdaad niet kan worden ontkend, dat de aan verevening onderworpen ondernemingen in het litigieuze tijdvak door extra hoeveelheden invoerschroot in plaats van sloopschroot aan te kopen zwaarder zouden zijn belast;

dat verzoeksters ter zitting van 28 september 1965 tevergeefs hebben betoogd, dat verweerster in haar becijferingen uitging van het totaalgewicht aan invoerschroot, dat in de plaats van sloopschroot zou zijn gebruikt, en dat zij naar 's Hofs oordeel door voeging van hun zaken geen nadeel kunnen ondervinden;

dat immers, wanneer in casu is overgegaan tot een globale schatting van de hoeveelheden invoerschroot, die door verzoeksters in de plaats van het sloopschroot zouden zijn ingevoerd, zulks geen gevolg is van het feit, dat de zaken zijn gevoegd, doch voortvloeit uit de structuur van het vereveningsmechanisme, waarin aan tot beginsel van solidariteit tussen de belanghebbende ondernemingen fundamentele betekenis toekomt;

Overwegende, dat termen aanwezig zijn om bij de schatting van de door verzoeksters geleden schade rekening te houden met de factoren, welke de deskundige in zijn beschouwingen betrok, met inachtneming evenwel van de verbeteringen, waartoe dit arrest aanleiding geeft;

dat met name de door de benadeelde ondernemingen gebezigde bewijsstukken, aan de hand waarvan zij de kosten van invoerschroot trachten vast te stellen, van genoegzame waarde zijn;

Overwegende dat de schatting, gelijk reeds gezegd, niet al het schroot, dat de deskundige in zijn berekeningen betrok, mag betreffen, doch slechts de schrootleveranties, door ieder der verzoeksters op na 31 december 1956 gedane bestellingen ontvangen;

dat dus ten aanzien van het sloopschroot, waarvoor aanvankelijk de vrachtpariteit was toegekend, opnieuw tot schadeberekening moet worden overgegaan, welke berekening dan alleen betrekking zal mogen hebben op sloopschroot, aan verzoeksters geleverd op na 1 januari 1957 gedane bestellingen;

dat derhalve aan partijen een termijn van drie maanden moet worden verleend, binnen welke zij zich zullen verklaren aangaande de cijfers, waaraan zij zich in gemeen overleg zullen houden, dan wel, bij gebreke van overeenstemming daaromtrent, aan het Hof hun met cijfers gestaafde conclusies zullen doen toekomen;

Gezien de processtukken;

Gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur;

Gehoord partijen in hun pleidooien;

Gehoord de conclusies van de Advocaat-Generaal M. Lagrange en de Advocaat-Generaal K. Roemer;

Gelet op de artikelen 40 en 53 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal;

Gelet op het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal;

Gelet op het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, inzonderheid op de artikelen 38, 42, 43, 49 tot 54, 60 en 69 van dat Reglement;

HET HOF VAN JUSTITIE,

alvorens verder te beslissen en onverminderd de rechten van partijen;

rechtdoende,

Verstaat en gelast als volgt :

Partijen zullen binnen drie maanden na de uitspraak van dit arrest aan het Hof de cijfers ten aanzien van de begroting van de eventuele schade overleggen, waaraan zij zich in gemeen overleg zullen houden;

Bij gebreke van overeenstemming zullen partijen binnen genoemde termijn aan het Hof hun met cijfers gestaafde conclusies doen toekomen;

Houdt de uitspraak omtrent de kosten aan.

Aldus gewezen te Luxemburg op negen december negentienhonderdvijfenzestig.

Hammes Delvaux Donner Trabucchi Lecourt

Uitgesproken ter openbare zitting gehouden te Luxemburg op negen december negentienhonderdvijfenzestig.

De Griffier,
A. Van Houtte

De President,
Ch. L. Hammes

Conclusies van de Advocaat-Generaal Maurice Lagrange van 12 mei 1964[1]

Mijnheer de President, mijne heren Rechters,

In deze zaken heeft de mondelinge behandeling meer dan in enige andere zaak, waarvan het Hof tot nu toe heeft moeten kennis nemen, het karakter gehad van een vervolg op en een verdere uitwerking van de schriftelijke behandeling dan van een wat uitvoeriger behandeling van de uiteenzetting van de middelen en argumenten van partijen. Dit behoeft overigens geen verbazing te wekken in een geding, dat hoofdzakelijk betrekking heeft op het bewijs van schade, welke is voortgevloeid uit een dienstfout, waarvan het bestaan bezwaarlijk kan worden ontkend, zulks in verband met een voorgaand arrest — beter gezegd een precedent gecreëerd door een vroeger arrest — namelijk het arrest Fives

1 — Vertaald uit het Frans.